Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 174 (1924) ♦ П'ятниця, 11 вересня 1998 року ♦ Ціна договірна

Приватизація — без керманича, власність — без господаря?

Парламентська хроніка

Ранкове і денне засідання 10 вересня

Годі й казати, як необхідно нині мати постійного керівника Фонду державного майна, а не виконувача обов'язків. Олександра Бондаря, котрого Президент України пропонував на посаду голови Фонду (досі — перший заступник), депутати характеризували позитивно.

Відповідаючи на запитання, чому так важко відбувається грошова приватизація, О. Бондар наголосив, що ми повністю прогаяли 1997 рік, коли можна було продавати об'єкти за реальними цінами. На сьогодні приватизовано 59 тисяч підприємств, з яких 41 відсоток — шляхом викупу членами трудових колективів, 21 — оренди з викупом. Інша річ, що нині ця власність часто-густо вже не належить цим колективам, її перепродано.

(Закінчення на 2-й стор.).

ВИСОКА ОЦІНКА

9 вересня перед учасниками Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми ветеранського руху країн Центральної і Східної Європи», яка проходить в Києві, виступив Голова Верховної Ради України Олександр Ткаченко, повідомляє кореспондент ДІНАУ. Глава парламенту високо оцінив внесок ветеранів другої світової війни у перемогу над фашизмом, подякував керівництву Світової федерації учасників війни (ФМАК) за активну діяльність.

Мільйони громадян 85 країн світу об'єднані в цю впливову організацію, яка веде боротьбу проти фашизму, війн і насильства, надає необхідну допомогу нужденним учасникам війни.

У нинішній конференції беруть участь ветерани з 9 країн Центральної і Східної Європи. З доповідями на ній виступили генеральний секретар ФМАК М. Хоффмайєр і віце-президент ФМАК по країнах Центральної і Східної Європи генерал армії Росії Володимир Говоров.

Реформи - ознака взаємодії

Учора завершився офіційний візит міністра закордонних справ Королівства Данії Нільса Хельвега Петерсена. Під час зустрічі з Головою Верховної Ради Олександром Ткаченком він висловив зацікавленість станом відносин між парламентом і урядом, а також підходом до ратифікації кредитних угод з іншими країнами. «Це жива проблема у будь-якій країні, — сказав міністр. — І ця проблема гостро стоїть в Україні».

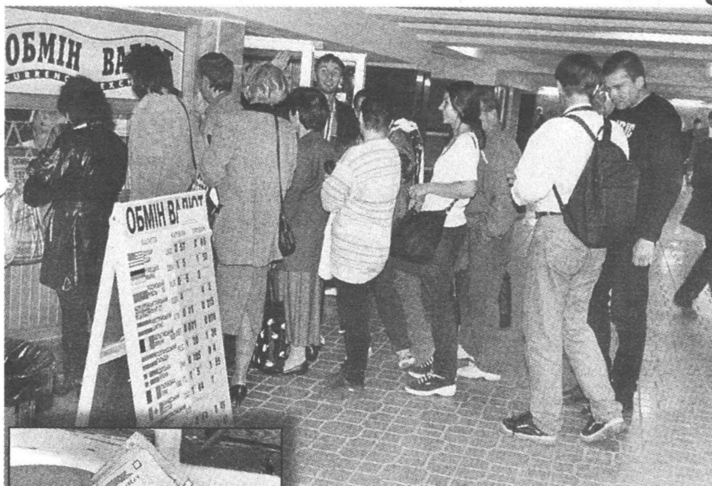
Олександр Ткаченко заявив, що рівень взаємодії показують реформи та їх результати. Він ознайомив гостя зі змінами в політичній, економічній і соціальній ситуації в Україні, розповів про основні завдання, які стоять перед парламентом та урядом для подолання фінансової кризи й девальвації гривні. За його словами, будь-який законопроект, який вноситься Президентом, Кабінетом міністрів і народними депутатами, тепер проходитиме економічну експертизу — без неї до розгляду його не прийматимуть.

* * *

Пана Петерсена прийняв Президент України Леонід Кучма. Сторони обговорили перспективи входження України до ЄС, проблеми, пов'язані з розширенням НАТО, і, звичайно, стан торговельно-економічних відносин між двома країнами. Також відбулися переговори з Прем'єр-міністром Валерієм Пустовойтенком, міністром зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі Сергієм Осикою. За підсумками візиту підписано міжурядовий Протокол про фінансове співробітництво України та Данії. Згідно з цим документом, Данія відкриває кредитну лінію в розмірі 100 млн. доларів. Першочергово кошти надійдуть у галузі енергозбереження, суднобудування та сільського господарства. Підписано й міжурядову Угоду про міжнародне автомобільне сполучення.

ТВЕРДА ВАЛТА.

Психотропна націоналізація — це інфляція плюс диктатура

Екс-прем'єр Павло Лазаренко заявив іноземним кореспондентам, що найближчим часом слід очікувати девальвації гривні до рівня 6 грн. за один американський долар.

Девальвація гривні до такого рівня для підприємців «крупного калібру» означає знецінення їхніх капіталів, для середнього і малого бізнесу — потенційне банкрутство, а для населення — перетворення на порох куцих доходів і заощаджень. Падіння гривні, яке ми мали дотепер, — це ще не відлуння російської кризи, а результат некомпетентності виконавчої влади у розв'язанні фінансових проблем. А тим часом луна російської фінансової кризи вже біля наших кордонів.

(Закінчення на 8-й стор.).

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Ціни скаженіють!

Коментувати цінові тенденції на продукти харчування та товари першої необхідності у владних кабінетах відмовляються, обіцяючи зробити це через місяць. Реалії ж такі: імпортні харчові продукти до встановлення нового валютного коридору гривні подорожчали на 20—40 відсотків. Є постачальники, які підвищили ціни й на 80 відсотків. За словами директора запорізького супермаркета «Сіті» Сніжани Гущиної, ціни на імпортні товари неповсякденного попиту, що становлять майже 30 відсотків торгового обороту, вже значно перевищують їх реальну вартість.

(Закінчення на 8-й стор.).

Навіть якби я нічого не зробив...

Як політика Степана Хмару одні обожнюють, інші ненавидять.

А як людину? Отут і пригадаймо, перекладаючи, поета: те серце не навчиться любити, яке втомилося ненавидіти. Може, це й буде відповідь.

Інтерв'ю зі Степаном Хмарою читайте на 3-й стор.

○ **В Україну надійшов перший транш у розмірі 257 млн. доларів кредиту згідно з програмою розширеного фінансування Міжнародного валютного фонду.**

○ **У Криму заарештовано главу Джанкойської районної держадміністрації Анатолія Соловйовського.**

Політ тривав лише 272 секунди

Учора з казахського космодрому Байконур було запущено українську ракету-носій «Зеніт-2», яка мала вивести на орбіту 12 американських супутників зв'язку Global Sstar. Однак на 272-й секунді польоту двигуни ракети вимкнулися, і вона впала на землю у безлюдній місцевості в Хакасії.

Супутники і ракета були підготовлені до запуску фахівцями України, США, Російського космічного агентства та Ракетних військ стратегічного призначення (РВСП) РФ. Нині підраховують збитки від катастрофи.

У номер

На сесію — в повному складі

На черговій сесії ВР Криму 15 вересня депутатський корпус буде присутній нарешті повною командою. 100 парламентаріїв згідно з чинним законодавством обрано у два тури.

Голова виборчої автономії Іван Поляков, обнародуючи підсумки виборів-98, зазначив, що в результаті березневої виборчої кампанії в парламент пройшло 95 депутатів, у 5 округах вибори визнано недійсними з різних причин. Судовим засідателям все літо довелося з'ясовувати, з яких саме, — претензій необраних кандидатів до виборчкому і досі хоч відбавляй.

На другі, серпневі, вибори прийшла ледь третина виборців. Всі складності осінньої кампанії, по суті, проведеної в борг, —від фінансових проблем, вважає І. Поляков. А також дивного рішення кримського парламенту від 30 липня цього року, яким було скорочено чисельність виборчкому аж до межі, коли він фактично втратив права юридичної особи.

За такого стану справ на позитивні результати в президентській виборчій кампанії, яка фактично вже почалася, годі й сподіватися.

Депутати «обезголовили» місто

Позачергова сесія Білогірської міськради висловила недовіру своєму голові Валерію Кузнєцову, котрий відразу після цього пішов у відставку. Відтепер мешканці райцентру живуть очікуванням чергових виборів міського голови, хоча ніхто достеменно не знає, коли вони відбудуться.

Врожай-98

Кожний другий — зайвий?

Днями розпочав новий сезон і Губиниський цукрозавод, що на Дніпропетровщині. Це ніби має радувати, бо торік тут розкручувалися лише наприкінці вересня, а потім кілька разів зупинялися через нестачу сировини.

Директор заводу Ігор Рилик вважає, що нинішній сезон буде останнім в історії підприємства. Адже нині зрозуміло, що цього року завод у кращому разі спрацює з «нульовою рентабельністю».

Чому так, великого секрету немає. Зовнішні ринки збуту цукру практично втрачено, внутрішній ніхто не регулює і не захищає. Ще трохи, і кожний другий цукрозавод у державі виявиться зайвим.

Парламентська хроніка

Узаконення нашого шоу-бізнесу буде повторним

Вечірнє засідання 9 вересня

На вечірньому засіданні, яке проходило під головуванням Віктора Медведчука, депутати розглядали проект закону «Про організацію гастрольної діяльності в Україні», поданий на основі відповідного указу Президента.

З доповіддю та співдоповіддю виступили міністр культури і мистецтв України Дмитро Остапенко та голова Комітету ВР з питань культури і духовності Лесь Танюк.

Головною метою закону, наголосив доповідач, є регулювання гастрольної діяльності мистецьких колективів шляхом оформлення гастрольних посвідчень та контролю за веденням квиткового господарства. Закон не зазіхає на свободу творчості, не позбавляє колективи самостійно визначати власні репертуари тощо.

Наводилися факти, коли в організації гастрольних концертів Філіппа Киркорова, наприклад, у Донецьку було використано підставні фірми. Гонорари за виступ у палаці «Україна» таких співаків, як Алла Пугачова, Йосип Кобзон, Філіпп Киркоров та інші, сягають 60—70 тис. доларів, а втрати тільки прибуткових податків від гастрольної діяльності в Україні з початку року становлять приблизно 11 млн. грн.

Лесь Танюк сказав, що коли б у цій галузі вдалося навести порядок, вона могла б стати однією з найприбутковіших. Співдоповідач навів такий приклад з гастрольної діяльності США, де обертається 80,4 мільярда доларів, і вона за обігом капіталів посідає п'яте місце в країні. Разом з тим до США не завітає жодний іноземний гастролер без дозволу національної гільдії музикантів країни. Такі самі перестороги існують у Німеччині, інших європейських країнах. Відомо, що в українських творчих спілок такого дозволу ніхто не питає. Навпаки, за рахунок спонсорства різних фірм і банків, а фактично з кишені платників податків, українську сцену заполонили аж ніяк не першокласні виконавці з репертуарами низької художньої якості.

Обговорення проекту закону вилилося далеко за межі впорядкованості українського шоу-бізнесу. Народні депутати Станіслав Пхиденко, КПУ, Ніна Покотило, СПУ-СелПУ, Володимир Алексєєв, СПУ-СелПУ, Дмитро Гнатюк, «Громада», Наталія Лимар, ПСПУ, Борис Олійник, КПУ, Олександр Ємець, НДП, Павло Мовчан, НРУ, Нестор Шуфрич, СДПУ (о), Михайло Гуцол, Партія зелених, наголошуючи на нагальній потребі прийняття такого закону, піддали поданий проект грунтовній, а почасти й різкій критиці за поспішність, відсутність окремого підходу до вітчизняних колективів, намагання поставити гастрольну діяльність у залежність від волі чиновників, які для цього будуть призначені, забюрократизувати живу мистецьку справу.

З підтримкою проекту закону виступив народний депутат Михайло Косів.

У результаті голосування Верховна Рада відхилила поданий проект закону «Про організацію гастрольної діяльності в Україні» і доручила Комітету з питань культури і духовності, профільним комітетам та за участю міністерств підготувати проект закону на повторне перше читання.

На цьому вечірнє засідання закінчилося.

Анатолій КАРАСЬ.

Приватизація — без керманича, власність — без господаря?

(Початок на 1-й стор.).

На думку О. Бондаря, щоб розібратися з усіма порушеннями, потрібно щонайменше півроку, а кінцевий ефект залежатиме від закону про націоналізацію і реприватизацію, який має прийняти Верховна Рада.

Як зазначив Юрій Кармазін (фракція «Громада») під час зустрічі кандидата на посаду голови Фонду держмайна з фракціями, депутати хоча й мали багато зауважень до самого процесу приватизації, але дійшли згоди щодо кандидатури О. Бондаря. Однак кількаразове голосування демонструвало інше: «за» — 191, 208, 206, 207 голосів. Як з'ясувалося, блокували рішення комуністи. Фракцію не влаштовує не так сама кандидатура О. Бондаря, як принцип підходу до процесів приватизації, проти якої взагалі виступають депутати-комуністи. Олександр Бондар, набравши 210 голосів, залишив зал разом з віце-прем'єром Сергієм Тигипком, котрому також не вдалося переконати депутатів. Через два тижні Президент має подати на розгляд ВР нову або ту саму кандидатуру.

Далі сесія перейшла до розгляду проекту Кримінального кодексу України. У ньому, за словами доповідача, міністра юстиції Сюзанни Станік, на відміну від чинного, зокрема, передбачено: смертну кару лише за військового стану; звільнення від відбування покарання за різних умов; відстрочення відбуття покарання вагітним жінкам та тим, які мають дітей до 7 років; автоматичне погашення судимості після відбуття покарання; для неповнолітніх — можливість звільнення від покарання у разі першого нетяжкого злочину, а також визначено 4 максимальні строки позбавлення волі за тяжкі злочини.

У проекті з'явились нові розділи, які об'єднують нові злочини, скажімо, професійна недбалість медиків, злочини проти всіх форм власності, екологічного характеру, порушення правил радіаційної та ядерної безпеки. Жертвами сексуального насилля визначено не лише жінок, а й чоловіків. Передбачається кримінальна відповідальність сутенерів за схилення до проституції. Запровадження

Кримінального кодексу розраховано на 5 років і протребує 146 млн. гривень, на першому етапі — близько 40 млн. Депутати Ігор Пилипчук (СДПУ(о) і Юрій Кармазін («Громада») представили проекти Кримінального кодексу, розроблені правоохоронним Комітетом ВР попереднього і нинішнього скликання. Вони також мають деякі доповнення, які будуть враховані під час другого читання.

Юліана ШЕВЧУК.

«Так і в Африку не пустять»

На прес-конференції у Спілці журналістів України головний редактор закритої ще напередодні виборів газети «Правда України» Олександр Горобець переконував, що в нашій країні є два стандарти журналістики: та, яка догоджає нинішній владі, не бажає помічати, що коїться у державі. І та, яка навчилася говорити правду про нинішню ситуацію і керманичів держави.

Ось уже сім із половиною місяців за наказом міністра інформації Зіновія Кулика «Правда України» не виходить у світ. За цей час її головному редакторові довелося відвідати 47 судових засідань. Газета виграла всі 9 позовів, і своїм останнім рішенням від 27 липня Вищий арбітражний суд України визнав наказ Мінінформу недійсним. Однак чому його рішення не виконується? Як і в попередніх випадках, тільки-но редакція здобуває перемогу в суді, відразу з'являється протест Генерального прокурутури, що блокує судове рішення. На думку О. Горобця, суть цих протестів зводиться лише до одного — будь-що не допустити виходу «Правди України».

Голова Спілки журналістів Ігор Лубченко, котрий ще в лютому звернувся з листами до міністра інформації, заступника Генерального прокурора і Голови Верховної Ради з вимогою відкликати наказ міністра про призупинення випуску «ПУ» і протест Генпрокуратури на рішення арбітражного суду, досі залишається на тій самій позиції. На зустрічі з Леонідом Кучмою 12 червня він почув у відповідь, що Президент у цю справу не втручатиметься. Натомість І. Лубченко переконаний, що в цій боротьбі все залежить від журналістської солідарності. Деякі газети досі не написали ані слова — ані критичного, ані схвального — про факт закриття в незалежній державі пресі. Коли газету закриває не суд, а чиновник, це, на переконання І. Лубченка, —рішення політичне. І не лише заборона «Правди України» стала тривожним дзвіником недотримання свободи слова в нашій державі. Доля газет «Всеукраинские ведомости», «Політика», дамоклів меч над «Киевскими ведомостями», «Днепровской правдой», позбавлення судом журналіста зі Слов'янська на Донеччині права протягом п'яти років працювати в ЗМІ свідчать про правовий нігілізм, із яким, на жаль, зустрічаємося щодня на кожному кроці.

— З такими судами і порядками нас не те, що в Європу, а й в Африку не пустять, — зауважив насамкінець Ігор Лубченко. Стан національної преси в Україні буде темою наступного пленуму Спілки журналістів України.

Олександра КУЧЕРЯВА.

Вітаємо!
Віталія ЖЕЖЕРУ

з присудженням літературно-художньої премії імені Івана Котляревського за цикл публікацій про молоду режисуру.

Оглядач «Голосу України», а ще відомий театральний критик, майстерний журналіст і просто чудовий й чуйний чоловік, Віталій скромно промовчав про свою нагороду, але від журналістів важко щось приховати, тим більше таку приємну новину. Тому весь наш колектив із задоволенням приєднується до рішення Міністерства культури і мистецтв, Спілки письменників та Спілки театральних діячів України про присудження почесної нагороди нашому талановитому колезі. Ми справді пишаємося, що маємо такого друга, й щиро бажаємо Віталію безмежного натхнення, бурхливої творчої наснаги й вічного аншлагу любові та щастя у житті.

У комітетах Верховної Ради України

Стипендії Верховної Ради України — курсантам і слухачам вищих військово-навчальних закладів

У **Комітеті з питань національної безпеки і оборони** відбулося засідання, на якому про деякі аспекти діяльності Ради національної безпеки і оборони України народних депутатів поінформував її секретар Володимир Горбулін. Стрижнем цієї діяльності є виконання конституційної вимоги про забезпечення належного рівня національної безпеки та обороноздатності держави. Члени комітету дістали відповідь на запитання про координаційну роботу РНБУ у виконанні, зокрема, Державної програми будівництва і розвитку Збройних сил України, в контролі за роззброєнням та озброєнням, про інформаційну безпеку держави.

Народні депутати висловилися за неухильне зміцнення правових засад суспільства як підгрунтя для забезпечення національної безпеки, за потребу повного використання конституційних прерогатив Верховної Ради у вирішенні принципових питань розвитку Збройних сил України.

Спільно з Комітетом у закордонних справах та зв'язках з СНД розглянуто і рекомендовано до ратифікації угоди — між урядом України та урядом Казахстану про співпрацю в галузі дослідження й використання космічного простору та між урядом України та урядом Республіки Молдова про організацію спільного контролю в пунктах пропуску через українсько-молдовський державний кордон, про приймання й передачу осіб через нього.

Члени комітету не підтримали поданий Кабінетом міністрів України законопроект про нову редакцію статті 54 Закону України «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ», якою передбачалося обмежити виплату пенсій працюючим пенсіонерам, що було б грубим порушенням статті 22 Конституції України.

Розглянувши пропозиції Міністерства оборони України щодо розробки проекту закону України про внесення змін до Закону України «Про плату за землю», комітет підтримав їх.

Узгоджено також і подано Голові Верховної Ради України проект розпорядження «Про призначення стипендій Верховної Ради України курсантам і слухачам вищих військово-навчальних закладів на 1998—1999 навчальний рік».

Комітет заслухав інформацію про втілення Прикордонними військами України вимог чинного законодавства щодо забезпечення недоторканності Державного кордону України та обговорив і підтримав подання Генеральної військової інспекції при Президентові України про прискорення розгляду законопроектів, що стосуються охорони державного кордону та діяльності Прикордонних військ України.

До парламентського слухання готується питання: «Реформування Збройних сил України. Політико-правові та соціально-економічні аспекти».

Прес-служба Верховної Ради України.

Навіть якби я нічого не зробив...

— Шановний Степане Ількович! Всі люди, і освічені, які читають газети, і менш освічені, що тільки слухають радіо та дивляться телебачення, знають Степана Хмару.

— Багато людей навіть розпізнають мене по голосу...

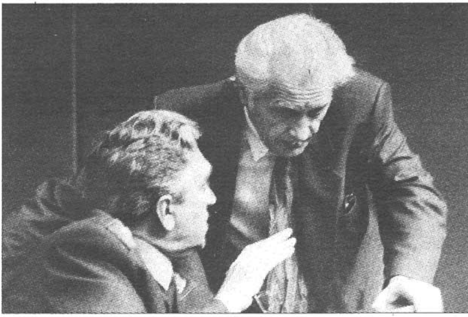
— Правда ваша. Але скажіть, що ви самі записали б у власну депутатську біографію?

Навіть якби я нічого в житті не зробив, а тільки те, що 30 липня 1990 року була прийнята постанова Верховної Ради про проходження військової служби громадянами України на території України, то це вже щось. Ще був Союз, ще були спільні збройні сили СРСР, але наших юнаків уже ніхто не гнав за межі України. Вони отримали правовий захист, щоб не вмирати за чужі інтереси далеко від України.

Тепер тільки можна гадати, скільки врятовано юначих життів, скільки не вилито материнських сліз. Думаю, що це й коментувати не потрібно. Я щасливий, бо працював з кожним депутатом, аби цей проект постанови був ухвалений.

— Нещодавно майже всі ЗМІ передали коротку інформацію: Степан Хмара простив Генерального прокурора Михайла Потебенька. Багатьом, особливо молодим громадянам, ця інформація не зовсім зрозуміла. Чи справді і що простив Хмара?

— Йдеться, очевидно, про провокацію в підземному переході на майдані Незалежності. За участю відомого провокатора Григор'єва було розіграно ситуацію, ніби Хмара напав на охоронця правопорядку. У тодішньому парламенті більшість мали комуністи. Якби на теперішню мірку, фракція комуністів становила там 239 народних депутатів. Ця цифра була магічною упродовж усієї роботи Верховної Ради 12-го скликання, бо давала можливість комуністам вирішувати багато питань. Хмара ж у числі інших депутатів якнайактивніше виступав за прийняття постанови про заборону КПРС і Компартії України, а також займати керівні посади колишнім номенклатурним працівникам.

Після провокації Верховна Рада мусила дати згоду арештувати депутата Хмару на час проведення слідства. Покійний Вадим Гетьман, царство йому небесне, розповів у своїх публікаціях, як майже кожного з 239 народних депутатів викликали в ЦК, наказували дати таку згоду. Працівники міліції брали штурмом готельний номер в «Україні», де я мешкав, щоб переселити мене в камеру Лук'янівської тюрми. Певна річ, тодішній прокурор республіки Михайло Потебенько не міг не знати про це, як і не міг не контролювати самого процесу.

— У Голлівуді за таку детективну історію, напевне, мали б Оскар?

— Можливо. А історія ця набула справді детективної розв'язки. Після дев'яти місяців у Лук'янівці мене випустили, і Михайло Потебенько був єдиний з високих службових осіб, хто підійшов до мене і вибачився. І я йому простив.

Я розумію, що не він був ініціатором того всього. Не кожен може бути таким твердим, щоб грюкнути дверима і піти геть, відстоюючи істину. Але Михайло Потебенько не завжди гнеться, пригинається перед вищестоящими. Можливо, не все йому пощастить зробити в цій складній ситуації, він усе-таки підневільна людина, але, на мою думку, Верховна Рада вчинила правильно, погодивши Михайла Потебенька на посаду Генерального прокурора.

— Ви лікар і майже двадцять років працювали за фахом. Вас засудили на 12 років, з них 7 — суворого режиму за іншу вашу працю — літературну, де ви на фактах доводили, що голодомор-33 був зроблений штучно. Як відбилася тюрма на вашому характері?

— Суворий режим я відбував під Уралом, мені було 42 роки і я був уже сформованою людиною. Благо було те, що в тюрмі я познайомився з багатьма політв'язнями з тієї ж Росії, Грузії, Вірменії, Литви, Латвії, Естонії, але найбільше було українців. Це був і фізичний, і моральний, і духовний гарт, хоча багато моїх побратимів кісточки там склали. Мені судилося інше, тому я завжди кажу, що щасливий.

А повернувшися на початку перебудови, знову взявся за своє. У 1990 році львів'яни вперше обрали мене до парламенту, а в 1994-му — вдруге. Я з Сокальщини, з хліборобської родини. За сімейними переказами, один з моїх предків був наказним полковником при місії видатного сподвижника Богдана Хмельницького полковника Кричевського у Білорусі. Там він і загинув у бою з поляками та литовцями. Осіла родина на Волині, а в Галичину перебралася пізніше, вже за царської Росії.

У своєму окрузі я боровся за депутатський мандат і нинішнього року. Але вибори були брутально сфальсифіковані, це було замовлення влади, яку ганебно виконувало керівництво Руху. Печерський районний суд визнав результати цих виборів недійсними, і це є моєю моральною сатисфакцією.

— Тепер ви сповнені намірів перемогти на виборах у Бориспільському виборчому окрузі, одному з найбільших в Україні, і справедливість повинна взяти гору.

— Справа не лише у цьому. Я йду на вибори, щоб захищати людей і Україну, а дехто рветься, щоб захищати те, що вони прихопили, і уникнути відповідальності. Я мушу виграти. Виграти і довести, що чесна людина, без підкупу, без голослівних, примітивних обіцянок все-таки може перемагати. Я вірю в це.

— Що ви вже винесли зі своєї передвиборної кампанії?

— Одне безсумнівно. Антинародна влада нищить агросектор країни, який завжди був стратегічним. Парадокс. Люди виростили високий врожай, а не мають змоги його продати за пристойну ціну. І держава сприяє перекупникам. Негайно потрібно переглянути цінову політику. Наприклад, що витворяє з газом мафія, про яку я казав. Купують газ по 80 доларів за 1000 куб. м, а продають нашим виробникам, тій самій, скажімо, Іванківській птахофабриці, по 106 доларів. Це — бандитизм. За це судити треба. Але зацікавлена, очевидно, влада, щоб таке шахрайство розквітало. Плюс абсолютно шкідницька податкова політика по відношенню до сільгоспвиробника.

Підключився я, наприклад, і до такої проблеми. У Борисполі є чудовий завод «Прометей». Але нашi грабіжники-приватизатори розтягнули підприємство, розпродали ліпше обладнання. Сподіваюся, що прокуратура розбереться у цьому черговому шахрайстві. Я на боці трудового колективу.

Аналогічна ситуація з Переяслав-Хмельницьким заводом «Точмаш», де також працювало до півтори тисячі робітників. Але місцеві аферисти разом з аферистами запорізькими завод пограбували і розпродали. Важко, але доведеться поборотися за інтереси і цих робітників.

Я віддам всі свої сили на боротьбу з корупцією і в цьому найбільше прислужуся своїм виборцям.

**Записав
Анатолій КАРАСЕНКО.**

Заява

фракції «Громада» «Про грубі порушення Конституції України і Регламенту Верховної Ради України»

Сьогодні в умовах катастрофічного погіршення соціально-економічного становища, розростання фінансової кризи, обвальної девальвації національної валюти — гривні питання соціального захисту стає питанням біологічного виживання нації.

Грубо порушуючи Конституцію, Президент України Л. Кучма своїм указом скоротив бюджетні витрати на 1998 рік. В першу чергу різко скорочено витрати на соціальний захист населення.

Брутальне вторгнення Президента Л. Кучми у виключну компетенцію Верховної Ради веде до повної руйнації національного законодавства, до правового та економічного хаосу, практичного знищення громадян.

В умовах повної деморалізації виконавчої влади, нездатної вивести Україну з кризи, єдиним органом, спроможним об'єднати суспільство в складних соціально-економічних умовах, є Верховна Рада України. Але через непослідовну позицію Голови Верховної Ради України О. Ткаченка по відношенню до політики Президента Л. Кучми та Кабінету міністрів Верховна Рада практично позбавлена можливостей реалізувати свій законотворчий потенціал і позитивно впливати на хід подій.

Грубо порушуючи Регламент, пан О. Ткаченко перешкоджає прийняттю постанови Верховної Ради, яка повернула б бюджетний процес у конституційні межі. Спікер позбавляє депутатів від опозиції можливості виступати від імені своїх фракцій, поводиться з Верховною Радою, як з підлеглою структурою.

Фракція «Громада» звертається до всіх народних депутатів і закликає покласти край бюджетному свавіллю виконавчої влади, що стає виключно небезпечним в умовах загострення кризи. Ми вимагаємо заслухати звіт уряду та розглянути питання про його відповідальність за соціально-економічну ситуацію в Україні.

Фракція «Громада» наголошує, що порушення Регламенту з боку спікера О. Ткаченка компрометує вищий законодавчий орган України, обмежує можливості конструктивних дій Верховної Ради та є абсолютно неприйнятним з точки зору відповідального виконання народними депутатами своїх обов'язків.

Фракція «Громада» у Верховній Раді України.

КОМЕНТАР ПОСТІЙНОГО ПРЕДСТАВНИКА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ З ПРИВОДУ ЗАЯВИ ФРАКЦІЇ «ГРОМАДА» «ПРО ГРУБІ ПОРУШЕННЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ І РЕГЛАМЕНТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ»

Погіршення економічної ситуації в Україні, спровоковане фінансовою катастрофою в Російській Федерації, стало для багатьох деструктивних сил у Верховній Раді України приводом посилити нападки на виконавчу владу, а також на Президента України.

Такі політичні структури, прикриваючися гаслами турботи про народ, насправді грають на погіршення економічної і політичної ситуації і прагнуть загострення суперечностей у суспільстві. Вони сподіваються спровокувати політичну нестабільність і, скориставшися нею, заробити політичний капітал.

Саме тому із заяви фракції «Громада» можемо зробити висновок, що членів фракції непокоїть сам факт налагодження співпраці між Президентом України, конструктивним представництвом парламенту на чолі з Головою Верховної Ради України та Кабінетом міністрів України. Члени фракції, м'яко кажучи, перевищили свої депутатські повноваження, коли вдалися до тлумачення конституційності указів Президента України, що згідно з Конституцією України належить виключно до компетенції Конституційного суду.

Сучасна ситуація вимагає консолідації усіх політичних сил в ім'я збереження економічної стабільності та громадянського миру в суспільстві. В такі моменти, як випливає з історичного досвіду, можна легко розпізнати справжніх патріотів і тих, хто галасливо прикриваючись лозунгами любові до народу, хоче втамувати свою спрагу до влади.

**Роман БЕЗСМЕРТНИЙ,
постійний представник Президента України у Верховній Раді України.**

Знову винні москалі

Замість резюме

Це не ми твердимо, це — представник Президента у ВР каже про «спровоковане фінансовою катастрофою в Російській Федерації «погіршення економічної ситуації в Україні». Отже, знову у всьому винні москалі...

А ми що? А наш уряд? А Президент? Україна восьмий рік безупинно падає, падає промислове виробництво, падає врожайність, занепадає наука, освіта, геть усе. То що, і в цьому всьому москалі винні?!

Отож чим, шановні читачі, спровоковане погіршення економічної ситуації в Україні? Хто перетворив потенційно багату державу на наркомана, який «сидить на голці» — кредитах від МВФ?

Розумний знайде відповідь сам. Тому ми й наводимо різні точки зору. В даному разі і «Громади», і представника Президента у ВР. І свої запитання ставимо. І не нав'язуємо відповіді.

Освіта наших дітей

ПОЧАТОК вересня. Знову шкільні класи і студентські аудиторії наповнилися дзвінкими голосами, сивочолі професори і юні асистенти продовжують роботу на університетських кафедрах. Що чекає на них цього року? З якими проблемами вони зіткнуться? Які тенденції та перспективи розвитку освіти в Україні? На деякі питання спробую дати відповідь у даній статті.

Загалом стан освіти в Україні можна оцінити як амбівалентний, тобто такий, що викликає протилежні відчуття. Ця амбівалентність зумовлена двома взаємопов'язаними чинниками: перехідним періодом, у якому перебуває українське суспільство, і системною кризою, що охопила його. І якщо перший чинник спонукає до творення нових форм, методів і засобів навчання, то другий, а насамперед фінансова скрута, гальмує розквіт нововведень у царині освіти, а то й обумовлює відступ з уже досягнутих раніше позицій.

Фінансування освіти за сумно відомим залишковим принципом, нестабільність призвели до скорочення мережі навчальних закладів, вивільнення педагогів, значної заборгованості з виплати заробітної плати. Протягом лише минулого року кількість загальноосвітніх шкіл в Україні зменшилася на 140, професійно-технічних училищ — на 150. Заборгованість із заробітної плати вчителям та іншим працівникам загальноосвітніх закладів загалом по Україні становила у 1996 році — 31,8 млн. грн., 1997—85,7 млн., 1998 (станом на 20 липня) — 334,5 млн. грн. Загальна сумарна заборгованість учителям становить 452,0 млн. грн.

Варто зазначити, що коли йдеться про створення нової системи освіти в Україні — це не означає, що стара, яка існувала за радянських часів, була абсолютно хибною, недосконалою і має бути повністю відкинута. Ні, її рівень був досить високий, про що зокрема свідчать успіхи українських школярів і студентів на міжнародних олімпіадах і конкурсах. Це, до речі, засвідчують і західні фахівці. Більше того, не варто сліпо копіювати зарубіжні моделі, взірці і стандарти навчання. Вони мають бути адаптовані до українських реалій. А для цього, крім усього іншого, знову потрібні значні капіталовкладення. Проте зміни в системі освіти в Україні потрібні і ось з яких причин. Назву декілька з них.

По-перше, перехід суспільства до вільних ринкових відносин потребує нових висококваліфікованих фахівців у галузях економіки, менеджменту, маркетингу, банківської справи, бухгалтерського обліку та аудиту, права тощо, яких раніше не готували взагалі, або підготовка яких грунтувалася на інших засадах.

По-друге, інтеграція України у світову спільноту потребує нових навичок і знань у царині міжнародного права, зовнішньоекономічної діяльності, досконалого володіння іноземними мовами. Без таких знань прилучитися до міжнародного співтовариства неможливо.

По-третє, нові засоби накопичення, зберігання і трансляції інформації вимагають вільного володіння персональним комп'ютером, уміння працювати в глобальній електронній мережі Інтернет. Мабуть, не випадково Президент США Б. Клінтон нещодавно наголосив на необхідності підключення до мережі Інтернет кожного класу американської середньої школи.

Втім, тезу про те, що освіта в Україні потребує змін, не треба доводити. Стосовно характеру змін існують певні розбіжності, немає одностайності серед фахівців. На мій погляд, трансформація освіти вимагає передусім розв'язання наступних питань:

1. Насамперед, потрібна радикальна гуманітаризація освіти, посилення особистісного виміру в педагогічній науці. Орієнтація на людину, фундаментальні цінності, рішуча демократизація освіти — ось ті підвалини, на яких має базуватися освіта XXI століття. До чого призводить голий технократизм в освіті, ми мали змогу переконатися на гіркому досвіді Чорнобильської трагедії. Як тут не згадати пророчі слова видатного французького мислителя К. Леві-Стросса, що XXI століття буде століттям гуманітарних наук, або не настане взагалі.

2. Гуманітарний вимір освіти має стати засадою єдиної комплексної системи освіти. Тут мається на увазі розробка вітчизняних програм, планів, випуск підручників, навчальних посібників тощо. На перший план потрібно поставити індивідуальну роботу зі студентами. Особливої уваги заслуговує запровадження нових прогресивних методів навчання з широким використанням інтерактивного спілкування, мультимедіа, дистанційного навчання. Не менш важливим є орієнтація на сучасні засоби навчання: навчальні модулі, кейси, ділові ігри, консультативні проекти, інформаційні технології тощо. Необхідна розумна збалансованість природничих, суспільних та технічних наук.

3. Зважаючи на специфіку освітянського комплексу, необхідна його адаптація до нових соціально-економічних умов, у тому числі і з точки зору податкових пільг. Безглуздо ставити освітянські заклади в один ряд з потужними виробничими комплексами. Зберігаючи і нарощуючи існуючу кількість фахівців з вищою освітою, потрібно перерозподілити її з урахуванням вимог сьогодення.

4. Ще одним важливим напрямом реформування освіти є її інтеграція в європейський і світовий освітянський простір. Важливою передумовою тут є визнання українських фахівців в інших країнах, тісні контакти з освітянами і науковцями розвинених країн. На часі —міжнародні угоди щодо еквівалентності документів про освіту. Водночас необхідно зберегти і примножити національні особливості освіти.

5. Вказані напрями трансформації освіти неможливі без відповідної нормативної законодавчої бази. На часі —підготовка низки законів про освіту в Україні, єдиних загальнодержавних стандартів вищої освіти.

Деякі з вищезгаданих змін помітні вже сьогодні. Україна у 1997 році підписала Лісабонську конвенцію про взаємовизнання кваліфікації у галузі вищої освіти. Отже, де-юре Україна увійшла до європейського освітянського простору. Відповідно до вимог цієї конвенції чітко визначено освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти, що складають послідовні щаблі ступеневої освіти. У відповідній постанові Кабінету міністрів України зафіксовано такі рівні: молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр. Перший рівень — випускник училища, технікуму, коледжу. Другий — передбачає володіння вищою базовою підготовкою, досягається після закінчення чотирьох курсів інституту чи університету. Рівень спеціаліста та магістра передбачає ще рік-півтора навчання. Різниця між цими фахівцями у тому, що підготовка спеціаліста зорієнтована переважно на практичну діяльність, магістра — на науково-дослідницьку роботу. Ці рівні є загальновизнаними у Європі.

Впровадженню багатоступеневої системи освіти сприяють ті зміни, які відбулися у мережі вузів минулого року. Більше сотні навчальних закладів 1—2 рівнів акредитації увійшли до складу вищих навчальних закладів 3—4 рівнів акредитації. Це дало змогу створити інтегровані навчальні плани і програми, залучити професуру до викладацького процесу на нижчих щаблях освіти, посилити матеріальну базу навчального процесу, що, зрештою, істотно поліпшить якість підготовки фахівців. Багато вузів плідно співпрацюють із майбутніми абітурієнтами, починаючи зі школи, ліцею, гімназії.

Активне запровадження ступеневої освіти в Україні посилить мобільність випускників навчальних закладів на ринку праці. Подібній мобільності сприятиме інтеграція, укрупнення спеціальностей, що за незначної перекваліфікації дасть змогу знайти роботу за фахом. Якщо раніше перелік спеціальностей мав 1024 позиції, то нині він не сягає й 500. Для порівняння: в США готують фахівців близько 300 спеціальностей. Перекваліфікації сприяють й інститути післядипломної освіти, появу яких в Україні можна лише вітати.

До речі, якщо вже торкнувся питання про ринок праці, то слід звернути увагу на таку обставину. Інколи доводиться чути, що ринок праці й так перенасичений і тому треба скорочувати підготовку фахівців за державним замовленням. Звісно, якщо ми без урахування сучасних реалій будемо готувати спеціалістів, на яких немає попиту на ринку праці, то тільки загострим проблему безробіття. Потрібен постійний моніторинг ринку праці, його виважені ф'ючерсні оцінки. Крім того, слід враховувати, що фахівці з дефіцитними ринковими спеціальностями самі створюють нові робочі місця, забезпечуючи ними не лише себе, але й інших. Це є непоганим підгрунтям для розвитку малого і середнього бізнесу. Принагідно згадаймо, що Японія ще у 70-х роках проголосила про перехід до загальної вищої освіти. Нині приблизно 97—98 відсотків японців відповідного віку мають вищу освіту. Чи не в цьому секрет «японського дива»? Проте тут ми знову натрапляємо на проблему фінансових нестатків у нашій країні. Адже для того, щоб створити нове робоче місце, за деякими підрахунками, у середньому потрібно витратити майже 1000 дол. США. А ці кошти спершу потрібно заробити, як, власне, і отримати освіту. Тут я переходжу до обговорення ще одного гострого питання: про платне навчання.

У принципі я не проти навчання на платній основі, в тому числі у приватних вузах. У середньому 1000 грн. на рік — це не так вже й багато. Мабуть, утримання одного в'язня в українських в'язницях і колоніях коштує дорожче. Проте слід посилити контроль за діяльністю приватних вузів, стежити, щоб вони відповідали всім вимогам державної освіти, а не перетворювалися на фабрики зі штампування дипломів за певну плату.

З цією метою в Україні впроваджено систему ліцензування, акредитації. Проте вважаю за доцільне модифікувати критерії оцінки діяльності вузів. Нині превалюють кількісні критерії: скільки докторів наук, чисельність аудиторій і комп'ютерних класів, наповнення бібліотечних фондів тощо. Натомість в умовах переходу до ринкових відносин треба послуговуватися якісними критеріями: якість отриманих знань, престиж місця роботи випускника, величина його заробітної плати тощо.

Водночас потрібно розширювати і можливості державних вузів готувати фахівців на платній основі. Навчання за рахунок коштів фізичних і юридичних осіб дає змогу вузам отримувати необхідні позабюджетні кошти. Але слід продумати можливість надання з боку держави безпроцентної позики особисто громадянам України для оплати власного навчання. Цікавою і досить перспективною формою платного навчання є екстернат. Така форма дає змогу обдарованим юнакам і дівчатам самостійно опановувати програму навчання, отримати освіту за значно коротший термін, ніж при стаціонарних або заочній формі навчання. Причому варто зазначити, що набір на контрактній, платній, основі в державних вузах здійснюється в межах ліцензованих обсягів після зарахування на місця державного замовлення. Іншими словами, навчання за контрактом на платній основі не повинно витіснити безоплатної форми навчання у державних вузах, а доповнювати її. До того ж, складається здорова конкуренція, певний ринок освітніх послуг, що, безумовно, стимулює поліпшення якості навчального процесу. Нині молода людина вільна вибирати, якій формі навчання віддати перевагу, у якому державному, а чи приватному вузі їй навчатися. Звичайно, цей вибір багато в чому зумовлений і статками, і можливостями родини. Поляризація суспільства на багатих і бідних проявляється і в можливості отримати ту чи іншу освіту. Діти «нових українців» навчаються в престижних вузах, адже капіталовкладення в освіту дітей — одне з найвдаліших вкладень капіталу. Проте мене не залишає спомин про зустріч із симпатичним білявим хлопцем в одному з українських сіл. Розговорилися...

«У який клас ходиш?» — запитую. «Та мав іти у сьомий, але піду у шостий, бо не було в чому ходити до школи взимку, порвалися чоботи, ось і залишився на другий рік». Це теж реалії освіти сьогодення. У Росії в деяких містах кожний школяр отримує 10 доларів на місяць. Можливо, і нам варто запозичити цей досвід, щоб не виникало подібних проблем. Особливо якщо врахувати, що у цьому році школярам, окрім молодших класів, доведеться платити за підручники. Взагалі, освіта — це дзеркало соціально-економічного стану країни. Який він, така і освіта. Проте це вже тема окремої розмови.

Щоб не закінчувати на цій сумній ноті, відзначу ще деякі позитивні зрушення, які відбуваються в освітянському комплексі України.

Підготовлено низку проектів нових законів прямої дії про освіту. Один з них — Закон про професійно-технічну освіту — уже прийнятий. Верховна Рада у першому читанні прийняла і Закон про загальну середню освіту. На черзі закони про вищу освіту, про державну підтримку позашкільних закладів освіти, дошкільну освіту. З прийняттям цих законів буде завершено формування законодавчої бази освіти в Україні. Важливим кроком у розбудові освіти в нашій країні є і нещодавно підписаний Указ Президента України «Про заходи щодо поліпшення функціонування та розвитку загальної освіти», у якому, зокрема, передбачається збереження наявної мережі шкіл, особливо сільських. Проте, ще раз наголошую на цьому, це — не лише освітянська, а й гостра соціально-політична проблема розвитку України.

Не можна підняти освіту, не віддавши належне її ключовій фігурі — вчителю. На жаль, престиж професії вчителя, освітянина падає. Торік скорочено 7,5 тисячі педагогічних працівників дошкільних закладів, 34,5 тисячі педагогічних працівників у загальноосвітніх навчальних закладах. У цьому році вивільнено 18,9 тисячі вчителів. Водночас навчальні заклади Автономної Республіки Крим, Донецької, Луганської областей недоукомплектовані вчителями й викладачами української мови та літератури, не вистачає фахівців з іноземної мови, інформатики, зокрема у сільських школах. Всього до початку нового навчального року не вистачає 4 тисячі вчителів загальноосвітніх шкіл. Окрім цього, доведені до зубожіння вчителі змушені вдаватися до страйків. Станом на 15 травня цього року в Україні страйкувало 165 шкіл, у страйках взяли участь 4,2 тисячі вчителів. З цієї причини не навчалися понад 60 тисяч учнів. Все ж сподіваюсь, що, привернувши громадську думку, за фінансової підтримки спонсорів і меценатів та при більшій увазі з боку держави, ми зможемо розв'язати ті фінансово-економічні проблеми, котрі важкими путами уповільнюють розвиток освіти в Україні.

Як і будь-яка сфера людської життєдіяльності, освіта віддзеркалює загальний стан суспільства. Прикметною особливістю освіти є те, що в ній найповніше втілюється характер людської діяльності. Нагадаю, що мета — ідеальний образ майбутнього результату діяльності. Отже, яку мету ми поставимо перед освітою сьогодні, у значній мірі такі результати й отримаємо завтра. Тому зрозуміло, що без розбудови освіти неможливий процес реального державотворення. Нехтування або недостатня увага до царини освіти загрожує національній безпеці країни. Справді, яку б із складових національної безпеки ми не взяли —економічну, політичну, військову, енергетичну, інформаційну, екологічну, — всюди потрібні висококваліфіковані фахівці, брак яких ставить під загрозу саме існування держави.

Таким чином, освіта — запорука майбутнього країни, важлива складова її національної безпеки. І розбудовувати її, попри всі негаразди, конче потрібно вже сьогодні.

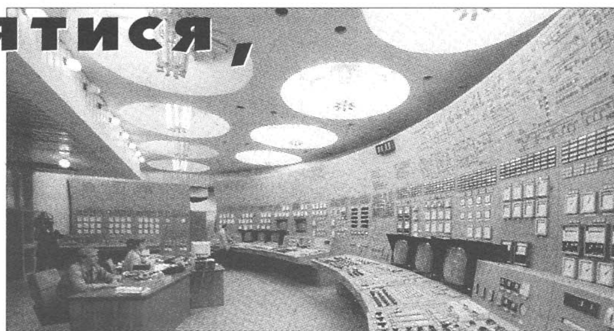
Василь КРЕМЕНЬ,
народний депутат,
президент Академії
педагогічних наук України.

Перш ніж боятися, треба розібратися

***Роль електроенергетики** в нашому повсякденному житті складно переоцінити. Цивілізоване буття людини цілком залежить від неї. Є — живемо комфортно, немає — в буквальному розумінні потерпаємо. Ось чому виробництво електроенергії є складовою нашої життєдіяльності і, без перебільшення, безпеки країни, її могутності та незалежності.*

Тут доречний приклад Вірменії, де після прийняття рішення про закриття АЕС та наступну блокаду транспортування енергоносіїв із-за кордону країна опинилася в жорсткій енергетичній кризі. Електроенергію подавали до квартир на 1 годину за добу. В Єревані за кілька суворих зим люди вирубали майже всі дерева. І тільки пуск АЕС дав змогу розв'язати проблему енергопостачання населення і промисловості.

Інтерес до атомної енергетики не слабне, особливо щодо режиму роботи енергоблоків та системи їх аварійного захисту. Саме про це сьогодні наша розмова з директором департаменту з експлуатації атомних станцій Національної атомної енергогенеруючої компанії «Енергоатом» Віктором КОЛТУНОВИМ.

— Вікторе Павловичу, а в чому унікальність атомної енергетики?

— Потрібно було близько 40 років з моменту відкриття радіоактивності, щоб вивчити фізичні закони розпаду ядер і створити технологію використання їх теплової енергії. Оволодіння цією енергією вивело електроенергетику на якісно новий рівень, адже «спалювання» 1 кг урану було еквівалентно щодо теплоутворення спалюванню на тепловій електростанції кількох залізничних ешелонів з вугіллям.

Для оволодіння ядерною енергією було створено спеціальний апарат — реактор, що дає змогу керувати складним процесом поділу ядер палива — ланцюговою реакцією та перетворювати енергію ядерних перетворень на теплову. Потім, використовуючи вже наявні технології теплових електричних станцій (ТЕС), перетворюють теплову енергію на електричну. Унікальність отримання ядерної енергії у тому, що розщеплення ядер палива (урану) відбувається на невидимому людським оком рівні.

Сьогодні в експлуатації на атомних станціях України перебуває 14 енергоблоків, які виробляють близько 50% електроенергії у країні. Необхідно підкреслити, що в ядерній енергетиці паливо дуже компактне і не потребує великих транспортних витрат. Один блок АЕС у 1000 МВт, приміром, може забезпечити електроенергією і промисловий, і комунальний сектори такого великого міста, як Київ.

— У двох словах, як можна пояснити роботу реактора?

— У двох словах складно, але спробую, щоб було зрозуміло. Умови проходження в реакторі стаціонарної ланцюгової ядерної реакції називаються критичністю реактора. Під час енергетичного пуску критичність досягається за досить низьких потоків нейтронів. У міру виходу реактора на потужність температура в ньому зростає. Далі, під час роботи реактора на потужності стаціонарна ланцюгова ядерна реакція стає нестаціонарною — вона починає згасати, що викликано утворенням осколків поділу та вигорянням ядер, що діляться. Тому необхідно збільшити початкове завантаження паливом понад критичне. Але це можливо в тому разі, коли разом з паливом додаватимуться якісь поглиначі нейтронів, які потім, під час роботи реактора на потужності, вилучатимуться.

Один з найпростіших і найефективніших способів регулювання роботи реактора — введення рідкого поглинача в теплоносій реактора. Змінюючи концентрацію поглинача, можна змінювати реактивність реактора (системи). Перевага цього методу регулювання полягає в тому, що поглинач вводиться рівномірно за всім обсягом реактора, тому немає перекосів у просторових розподілах щільності потоку нейтронів.

Інший широко використовуваний спосіб регулювання роботи реактора — застосування спеціальних стержнів, що їх виготовляють із матеріалів, які добре поглинають нейтрони. Для внесення потрібної реактивності в реактор стержні розміщують відповідним чином: або вони повністю знаходяться в реакторі, або лише частково занурені в нього. Регулювальні стержні незамінні як органи аварійного захисту реактора.

Обидва способи регулювання нейтронного потоку використовують у конструкції українських АЕС, що гарантує безпечне управління реактором.

— Як правило, людей цікавить режим роботи АЕС.

— Сьогодні АЕС працюють у базовому режимі, тобто з повним навантаженням, а регулювання навантажень, що виникають в енергосистемі, забезпечують теплові станції. Проблеми з енергоносіями на ТЕЦ змушують диспетчерів за зростання навантажень на енергосистему здійснювати всім відоме віялове відключення споживачів.

Підтримка параметрів технологічного процесу в проектних (заданих) межах забезпечується системою автоматичних регуляторів, блокувань і захисту.

— Які передпускові роботи здійснюють після ремонту енергоблока?

— Після виконання програми перевантаження ядерного палива та закінчення ремонтних робіт обладнання і трубопроводів розпочинається підготовка енергоблоків до пуску. Вводять у роботу технологічні системи реакторного і турбінного відділень, перевіряють контрольновимірювальні прилади та автоматику, дистанційне управління механізмами.

Відповідно до інструкцій, введення блока в експлуатацію заборонено, якщо не працюють захист, блокування або системи безпеки.

Тому передпусковими операціями передбачено їх комплексну перевірку. В обсязі випробувань, зокрема, здійснюють перевірку на щільність захисної оболонки реактора, трубопроводів технологічних систем, обладнання.

Після усунення зауважень, виявлених у процесі випробувань, реактор виводять на мінімально контрольований рівень потужності, на якому проводять виміри нейтронно-фізичних характеристик реактора і перевіряють роботу його систем управління та захисту. По закінченні цього етапу реактор виводять на рівень потужності, достатній для пуску (поштовху) турбіни. Турбіну виводять на номінальні оберти, генератор синхронізується з енергосистемою і відбувається подальше збільшення потужності реактора.

Планово-попереджувальні ремонти енергоблоків з вилученням на зберігання відпрацьованого і завантаженням свіжого ядерного палива в ядерний реактор тривають від 60 до 90 календарних діб. А самі передпускові роботи по закінченні ремонту — близько 12 діб.

— А як працює аварійний захист реактора, що це взагалі таке?

— Є певні фізичні параметри його роботи: температура, тиск і т. ін. Якщо казати про потужність реактора, то таким фізичним параметром є нейтронний потік, що реєструється з допомогою приладів. Управляє цим потоком спеціальна система управління та захисту (СУЗ) реактора. До неї входить комплект регулювальної електронної апаратури, де аналізуються імпульси, які надходять від великої кількості датчиків нейтронного потоку, а також — регулювальні стержні реактора, що підтримують задану потужність реактора.

Принцип роботи блокувань, захисту такий: за відхилення технологічного процесу від нормативних значень спрацьовує система регулювання. Якщо відхилення триває — вмикається попередній захист, що переводить реактор на знижену потужність. Якщо й цей захід не обмежує процесу, який відбувається, то за досягнення певної установки спрацьовує аварійний захист — реактор повністю заглушується регулювальними стержнями, тобто припиняється ланцюгова реакція поділу. Мета аварійного захисту — швидке гасіння непередбаченого зростання ланцюгової реакції в ядерному реакторі.

Загальна кількість захисту та блокувань по блоку — близько 200.

— Чи є певна концепція безпеки АЕС?

— Авжеж. Безпека регламентується великою кількістю нормативних документів. Саме поняття **безпека** в них сформульовано як властивість АЕС за нормальної експлуатації і в разі аварії обмежувати встановленими межами радіаційний вплив на персонал, населення та довкілля. Рівень безпеки вважають прийнятним, якщо забезпечено дотримання вимог спеціальних норм і правил. Але про це, гадаю, варто поговорити окремо.

— Отож, продовжимо наші зустрічі. І читачів запрошуємо до діалогу.

Розмовляла Надія ШУМАК.

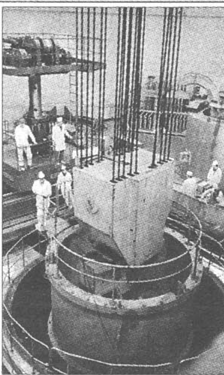
Цифри — річ уперта,

або Про що свідчать результати соціологічних досліджень ставлення населення до ядерної енергетики

***Журналісти** нерідко пропонують читачам імпровізації на тему ядерної енергетики. Вчитуючись у численні статті, починаєш розуміти, що багато авторів не завжди сумлінно відтворюють справжній стан справ у галузі. Чому?*

Та тому, що для більшої переконливості посилаються на вочевидь сумнівні соціологічні дослідження. Не вступаючи в полеміку з численними «соціологами-аматорами», хотів би представити результати досліджень, які протягом п'яти років проводить відома й авторитетна в нашій країні служба «Соціс-Геллап».

Отримані дані є репрезентативними для дорослого населення країни. Опит проводився по всій Україні методом стандартизованого інтерв'ю вибірково. Було опитано 1200 чоловік.

Слід одразу підкреслити, що ці результати — лише перше наближення до вивчення істинного ставлення населення України до атомної енергетики. У найближчому майбутньому НАЕК «Енергоатом» планує розгорнути широкомасштабну поглиблену роботу в цьому напрямі із залученням висококваліфікованих спеціалістів.

А поки що аналіз результатів опитів громадської думки за період 1995—1998 рр. показує, що віддаленість катастрофи на ЧАЕС у часі фактично не знизила інтересу населення України до наслідків того, що сталося в 1986 році. Лише менше 10% респондентів це не хвилює. Більшість же занепокоєна станом «саркофагу», а також проблемами функціонування всієї атомної енергетики.

Населення цікавить проблема безпеки АЕС у широкому розумінні: як суто технологічна (сам процес виробництва електроенергії), так і безпека довкілля, включаючи здоров'я людини.

Ступінь впливу наслідків Чорнобильської катастрофи на екологію та здоров'я людей на локальному рівні не слід напряму пов'язувати з існуючими показниками радіологічної забрудненості. Хоча понад 80 процентів респондентів вважають, що саме наслідки Чорнобильської катастрофи значно впливають на екологічну ситуацію та стан здоров'я жителів всієї України.

Основними джерелами інформації про Чорнобильську катастрофу та її наслідки респонденти назвали телебачення і радіо, місцеву та всеукраїнську пресу, а також спілкування зі своїми колегами, співробітниками та знайомими. І лише 2% опитаних вказали на таке джерело, як бесіди та зустрічі з професіоналами. Водночас усього 22% побажали отримувати інформацію саме таким чином. (З цією метою НАЕК «Енергоатом» за телефоном 294-84-56 цілодобово інформує про роботу АЕС України, радіаційний стан на проммайданчиках, обсяги електроенергії, що виробляють атомні станції).

У масовій свідомості АЕС часто асоціюються з об'єктами підвищеного техногенного ризику. На запитання: «Який із промислових об'єктів, створених людиною, ви вважаєте найнебезпечнішим для життя?» респонденти насамперед називали АЕС (38%). Для порівняння: хімічні заводи згадували 18% опитаних, а про металургійні та нафтопереробні підприємства казали всього по 1% опитаних.

Серед екологічних проблем, що викликають у населення найбільшу занепокоєність — підвищення радіації. Про це говорять навіть частіше (53%), ніж про якість питної води.

Знаменно, що зі зростанням рівня освіти збільшується кількість тих, хто вказує на особливу небезпеку атомної енергетики.

І все-таки у масовій свідомості населення України ставлення до вітчизняної атомної енергетики можна охарактеризувати як помірно-позитивне. Кількість противників виробництва електроенергії на атомних станціях становить не більш як чверть від загальної кількості опитаних. Це наполовину більше від кількості прихильників розширення атомної енергетики. Та оскільки останніми роками частка виробництва електроенергії на АЕС зросла, то можна передбачити: громадська думка лояльна до перспектив використання атомних станцій в Україні.

На запитання про альтернативні джерела ствердну відповідь дали 30% респондентів. 37% осіб з вищою та незакінченою вищою освітою дотримуються думки, що сьогодні альтернативи атомній енергетиці немає.

Микола СВИНЦІЦЬКИЙ.

ПОНЕДІЛОК, 14 ВЕРЕСНЯ

УТ-1

14.00-14.45 Національна академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім».
15.00 УТН.
15.20 Телефільм «Михайлова гора. Марія».
15.40, 19.50 Національний хіт-парад.
15.45 Незнаний Чорнобиль.
16.00 Мультсеріал «Кароліна та її друзі».
16.30 Серіал «Чи боїшся ти темряви».
17.30 День варення.
18.00 УТН.
18.20 Серіал «Час кохати».
19.25 Саме той.
20.00 Шоу Бенні Хілла.
20.40 Вечірня казка.
21.00 УТН.
21.55 Футбол. Ліга чемпіонів.
22.25 Футбол від УТН.
22.55 Серіал «Водяні щури».
23.45 Три крапки.
0.00 Фінансовий огляд.
0.15 УТН.

УТ-2

15.05 «Артек» — кінофестиваль.

СТУДІЯ «1+1»

16.00 ТСН.
16.15 Інформаційно-розважальна програма «Не всі вдома».
17.30 Серіал «Район Беверлі Хіллз».
18.30 Серіал «Чиказька надія».
19.30 ТСН.
19.55 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Пригоди гусара».
21.45 Гостросюжетний телесеріал «Поліція Нью-Йорка».
22.45 Монологи.
23.15 ТСН.
23.40 Нічний кінозал представляє. Худ. фільм «Погань».

УТ-3 «ІНТЕР»

13.00 - 18.00 Програми обласних та регіональних телекомпаній.
18.00 Інтерновини.
18.10 Вгадай мелодію.
18.40 Наше улюблене кіно. Пригодницький фільм «Ад'ютант його превосходительства». 1 серія.
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».
20.40 Інтерспорт.
20.45 Прогноз погоди.
20.55 Круте кіно. Фантастичний бойовик «Боєць».
22.40 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.
22.50 «Давайте обговоримо» з М. Ганапольським. «Нелегке життя артиста».
23.30 Вчасно.
23.50 Нічний сеанс. Англійський детективний серіал «Безмовний свідок-2». 8 серія. Заключна.
0.45 Подробиці. Підсумки дня.
0.55 Прогноз погоди.

КДРТРК

13.00 Анонс.
13.10 Київські новини.
13.20 «Плюс-мінус 60». Це довге, довге життя.
14.05 Худ. фільм «Акваріум». 1 серія.
14.55 Образи. Є. Мірошниченко.
16.00 Шлягер представляє.
16.50 Тема тижня. Зелене світло.
17.05 Правочин.
17.30 За київським часом.

«ТЕТ» і «КИЇВ»

ТЕТ

7.10 СІТ
7.30 Медичний щотижневик
8.00 Дай п'ять
8.05 Корисні поради
8.10 Антресолька

КИЇВ

8.30 Хрещатик
8.55 Що? Де? Почему?
9.05 Анонс
9.10 Добрі новини
9.25 Комп'ютер X
9.40 Чорний квадрат
10.10 Х/ф «Фраккія проти Дракули»
11.40 Астрологічний прогноз
12.00 Кіноколо
12.20 М/ф

ТЕТ

12.30 Телекурс німецької мови «Alles Gute!», вип. 15
12.50 Джаз-степ, танц-КЛАС!
13.00 Т/с «Спека в Лос-Анджелесі», с. 4
14.00 Посольства в Україні представляють. Китай
14.30 ТВ-шоп
14.40 Вогні цирку
15.35 Т/с «Неш Бріджес»

КИЇВ

16.30 Хрещатик
16.45 Зоряні зустрічі-2
17.30 Т/с «Наложники»
18.00 В об'єктиві — Польща
18.30 Звіт про поїздку у Крим
18.45 Все про податки
19.00 Поїхали!
19.25 Т/с «Гарні хлопці, погані хлопці», с. 6
20.15 Хрещатик

ТЕТ

20.30 СІТ
20.50 Дай п'ять!
20.55 Корисні поради
21.00 Антресолька
21.15 Новини шоу-бізнесу
21.45 Міські новини
22.00 Ласкаво просимо до «Брікостайлу»
22.05 Х/ф «Прийшла і кажу»
23.35 Крамниця старожитностей
0.05 Вернісаж
0.20 Х/ф «Готель «Нью-Хемпшир»

ICTV

Канал приносить вибачення глядачам за перерву до 16:30, пов'язану з профілактичними роботами.
16.30 «Нишпорки». Мультсеріал
17.00 Чарівний світ Діснея: «Навіженій». Мультсеріал
17.30 Отак і живемо
17.55, 20.26, 22.56 Головні події дня (ТІА «Вікна»)
17.58, 21.58, 22.58 Миколина погода
18.00 Футбольна планета. Тижневий огляд
18.30 «Повітряний вовк». Пригодницький телесеріал
19.30 «Anno Domini» (Року Божого...) Багатосерійний художній фільм. 11 серія
20.30 «Сьома авеню». Художній телефільм. 5 серія
21.30 Вечірні вісті (ТІА «Вікна»)
22.00 «Ренегат». Гостросюжетний телесеріал
23.00 Економічний вісник
23.30 Люди. Інформаційно-публіцистичний тижневик
0.00 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад
1.00 Програма передач на завтра

ВІВТОРОК, 15 ВЕРЕСНЯ

УТ-1

6.00 Анонс.
6.05 Агромагазин.
6.15 Доброго ранку, Україно!
8.05, 15.55, 18.50 Національний хіт-парад.
8.10 Серіал «Час кохати».
9.10 Три крапки.
9.20 Фінансовий огляд.
9.35 Футбол від УТН.
10.05 Мультфільм.
10.25 Серіал «Злочин з багатьма невідомими».
11.30 Телеканал «Право».
12.00 УТН.
12.15 Національний хіт-парад. Топ-10.
12.45 Телефільм «Михайлова гора. Жадаю, жадаю весни».
13.15 Діловий канал.
14.00-14.45 Національна академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім».
15.00 УТН.
15.20 Мультфільм на замовлення.
16.00 Зірки, на сцену!
16.30 Мультсеріал «Кароліна та її друзі».
17.00 Серіал «Чи боїшся ти темряви».
18.00 УТН.
18.20 Серіал «Час кохати».
19.00 Саме той.
19.25 Серіал «Царівна».
20.40 Вечірня казка.
21.00 УТН.
21.30 Антикризові дії уряду. Круглий стіл.
22.20 Худ. фільм «Біс у ребро».
23.40 Три крапки.
23.55 Фінансовий огляд.
0.10 УТН.
0.30 Співає театр «Романс».

УТ-2

10.00 Телеанонс.
10.05 Відкрита віза.
10.20 Закон є закон.
10.25 Мультфільм.
10.35 Освітній канал. Михайло Драгоманов. Світи близькі, світи далекі. Ріно. Невада. Передача 7. Урок англійської мови.
11.45 Телефільм «Мальовнича Україна».
11.55 Закон є закон.
12.00 Від «Перехрестя» — до успіху.
12.05 Дім і стиль.
13.00 Камертон душі.
13.30 Закон є закон.
13.35 Худ. фільм «Крамниця «Рубінчик і...».
14.55 Закон є закон.

СТУДІЯ «1+1»

7.00 Програма «Сніданок з «1+1».
8.00 Серіал «Район Мелроуз».
9.15 Серіал «Марія».
10.00-16.00 Програми УТ-2.
16.00 ТСН.
16.15 «Не всі вдома».
17.30 Серіал «Район Беверлі Хіллз».
18.30 Серіал «Чиказька надія».
19.30 ТСН.
19.55 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Грек Зорба».
21.45 Сам собі режисер.
22.15 Серіал «Район Мелроуз».
23.15 ТСН.
23.40 «Проспорт».
0.15 Нічний кінозал представляє. Худ. фільм «Остання куля».

УТ-3 «ІНТЕР»

7.00 Ранкова інформаційно-розважальна програма «Раночок».
9.00 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.
9.10 Детектив братів Вайнерів «Вхід до лабіринту». 2 серія.
10.25 Уік-енд.
10.55 Вчасно.
11.10 Телесеріал «Спецпідрозділ «Пасифік».
12.00 «Давайте обговоримо» з М. Ганапольським. «Нелегке життя артиста».
12.50 Інтерновини.
13.00 - 18.00 Програми обласних та регіональних телекомпаній.
18.00 Інтерновини.
18.10 Вгадай мелодію.
18.40 Пригодницький фільм «Ад'ютант його превосходительства». 2 серія.
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».
20.40 Інтерспорт.
20.45 Прогноз погоди.
20.55 Вечірня казка.
21.05 В. Тихонов, Ю. Соломін у детективі «ТАРС уповноважений заявити». 1 серія.
22.20 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.
22.30 Битва безсмертних продовжується у серіалі «Горець-5».
23.30 Футбол. Кубок УЄФА. «Удінезе» (Італія) — «Байєр» (Німеччина). 1 і 2 тайми. У перерві — 0.20 Подробиці. Підсумки дня.
1.25 Прогноз погоди.

КДРТРК

13.00 Анонс.
13.10 Київські новини.
13.20 «Плюс-мінус 60». Свято на вулиці вуйка Івана.
14.10 Худ. фільм «Акваріум». 2 серія.
15.00 На березі життя. О. Злотник.
15.35 Худ. фільм «Буйна». 1 серія.
16.45 Оплески, оплески...
17.05 Солодке життя.
17.30 За київським часом.

«ТЕТ» і «КИЇВ»

ТЕТ

7.00 СІТ
7.20 Дай п'ять!
7.25 Міські новини
7.35 Антресолька
7.50 Корисні поради
7.55 Джазова ретроспектива

КИЇВ

8.30 Хрещатик
8.45 Анонс
8.50 «Нехай вам буде кольорово»
9.00 Зроби собі

ТЕТ

9.30 Концерт Ансамблю Збройних сил України
11.00 Це — Ми!
11.30 Телекурс німецької мови «Alles Gute!», вип.15
11.50 Жінка завжди має рацію. І. Понаровська
12.25 Джаз-степ, танц-КЛАС!
12.35 Х/ф «Прийшла і кажу»

КИЇВ

14.00 Т/с «Гарні хлопці, погані хлопці», с. 6
15.00 ЛПМ
15.20 Київ класичний. М. Дідик
15.50 М/ф
16.00 Вікна у світ

ТЕТ

16.30 М/ф
16.55 Даю Вам слово. П. Зібров
17.45 Просвіта
18.15 Трансформа
18.45 Т/с «Неш Бріджес»
19.40 «Бона Деа» — підлоги XXI століття
19.50 35 хвилин джазу
20.30 СІТ
20.50 Дай п'ять!
20.55 Корисні поради
21.00 Антресолька
21.15 River Palace
21.20 Міські новини

КИЇВ

21.30 Анонс
21.35 Що? Де? Почему?
21.45 Хрещатик
22.00 Х/ф «Примадонна»
23.40 Експрес-інформ
23.55 Комп'ютер X
0.10 Шарм
0.35 Привіт... завтра

ICTV

7.00 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад
8.00 Вісті
8.28 Миколина погода
8.30 Економічний вісник
9.00 «Anno Domini» (Року Божого...) Багатосерійний художній фільм. 11 серія
10.00 «Сьома авеню». Художній телефільм. 5 серія
11.00 «Шпигунські пристрасті». Комедійний телесеріал
11.30 Візит. Пірей, Швейцарія. ч.1
12.00 Музична програма «Хмарочос»
13.00 «Повітряний вовк». Пригодницький телесеріал
14.00 3 х 4. Найкумедніше домашнє відео
14.30 «Кегні і Лейсі». Телесеріал
15.30 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад
16.30 «Нишпорки». Мультсеріал
17.00 Чарівний світ Діснея: «Навіженій». Мультсеріал
17.30 Від «Перехрестя» до успіху!
17.55, 20.26, 22.55 Головні події дня (ТІА «Вікна»)
17.58, 21.58, 22.58 Миколина погода
18.00 Мистецький канал «Територія А». Музичний тиждень
18.30 «Повітряний вовк». Пригодницький телесеріал
19.30 «Anno Domini» (Року Божого...) Багатосерійний художній фільм. Заключна серія
20.30 «Сьома авеню». Художній телефільм. Заключна серія
21.30 Вечірні вісті (ТІА «Вікна»)
22.00 «Ренегат». Гостросюжетний телесеріал
23.00 DCC представляє: Спортивний тижневик
0.00 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад
1.00 Програма передач на завтра

СЕРЕДА, 16 ВЕРЕСНЯ

УТ-1

6.00 Анонс.
6.05 Агромагазин.
6.15 Доброго ранку, Україно!
8.05, 8.40, 18.50 Національний хіт-парад.
8.10 Серіал «Час кохати».
9.10 Три крапки.
9.20 Фінансовий огляд.
9.35 Серіал «Злочин з багатьма невідомими».
10.40 Планета людей.
11.00 Національний хіт-парад. Хіт-журнал.
11.30 Телеканал «Право».
12.00 УТН.
12.15 Служу народу України!
12.45 Казна.
13.15 Діловий канал.
14.00-14.45 Національна академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім».
15.00 УТН.
15.15 Вітражі.
16.05 Док. фільм «Народження музики».
16.30 Мультсеріал «Черепашки ніндзя».
17.00 Серіал «Чи боїшся ти темряви».
18.00 УТН.
18.20 Серіал «Час кохати».
19.00 Саме той.
19.25 Серіал «Царівна».
20.40 Вечірня казка.
21.00 УТН.
21.35 Футбол. Ліга чемпіонів. «Панатінаїкос» (Греція) — «Динамо» (Київ).
23.35 Національний хіт-парад. Хіт року.
0.05 Футбол. Ліга чемпіонів. «Ланс» (Франція) — «Арсенал» (Англія). 2 тайм.
0.50 Три крапки.
1.05 Фінансовий огляд.
1.20 УТН.

УТ-2

10.00 Телеанонс.
10.05 Закон є закон.
10.10 Камертон. На крилах пісень.
10.40 Освітній канал. Максим Рильський. Світи близькі, світи далекі. Сан-Франциско. Каліфорнія. Передача 8. Урок французької мови.
11.45 Закон є закон.
11.50 Чужа доля.
12.05 Оранта.
12.30 Телевистава «Очима сатани».
14.00 Закон є закон.
14.05 Кроки стабільності.
14.35 Закон є закон.
14.40 До зустрічі...

СТУДІЯ «1+1»

7.00 Програма «Сніданок з «1+1».
8.00 Серіал «Район Мелроуз».
9.15 Серіал «Марія».
10.00-16.00 Програми УТ-2.
16.00 ТСН.
16.15 «Не всі вдома».
17.30 Серіал «Район Беверлі Хіллз».
18.30 Серіал «Чиказька надія».
19.30 ТСН.
19.55 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Засуджений на смерть».
21.45 Вєрка Сердючка в програмі «СВ-2000».
22.15 Серіал «Район Мелроуз».
23.15 ТСН.
23.40 Нічний кінозал представляє. Худ. фільм «Вальмон». 1 серія.

УТ-3 «ІНТЕР»

7.00 «Раночок».
9.00 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.
9.10 «Вхід до лабіринту». 3 серія.
10.30 Планета Здоров'я.
11.00 Серіал «Спецпідрозділ «Пасифік».
11.50 Життя серед життя.
12.20 Е. Тейлор у програмі В. Вульфа «Срібна куля».
12.50 Інтерновини.
13.00 - 18.00 Програми обласних та регіональних телекомпаній.
18.00 Інтерновини.
18.10 Ці кумедні тварини.
18.40 Пригодницький фільм «Ад'ютант його превосходительства». 3 серія.
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».
20.40 Інтерспорт.
20.45 Прогноз погоди.
20.55 Вечірня казка.
21.05 В. Тихонов, Ю. Соломін у детективі «ТАРС уповноважений заявити». 2 серія.
22.20 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.
22.30 Людина в масці.
23.15 Нічний сеанс. Містичний бойовик «Ловець сонця».
1.20 Подробиці. Підсумки дня.
1.30 Прогноз погоди.

КДРТРК

13.00 Анонс.
13.05 Київські новини.
13.15 «Плюс-мінус 60». Остання з могікан.
13.45 Худ. фільм «Акваріум». 3 серія.
14.35 Док. фільм «Тарас Мельничук».
15.00 Худ. фільм «Буйна». 2 серія.
16.10 Крила.
16.40 Люди і долі. Три новели про щастя.
17.05 Шарм.
17.30 За київським часом.

«ТЕТ» і «КИЇВ»

ТЕТ

14.00 Джаз-степ, танц-КЛАС!
14.10 Т/с «Неш Бріджес»
15.05 Телекурс німецької мови «Alles Gute!», вип. 15
15.25 Ім'я

КИЇВ

16.30 Хрещатик
16.45 Арт-афіша
17.15 Хіхоньки-хаханьки
17.25 Збережемо здоров'я
17.45 Діалоги
18.00 Столиця
18.15 Казка біля нічника
18.25 В. Щербачов представляє...
18.55 Зроби собі
19.25 Т/с «Гарні хлопці, погані хлопці», с.7
20.15 Хрещатик

ТЕТ

20.30 СІТ
20.50 Дай п'ять
21.00 Антресолька
21.15 ЧІЗ
21.45 Міські новини
21.55 Корисні поради
22.00 Ласкаво просимо до «Брікостайлу»
22.05 Х/ф «Гра без переможця»
0.20 Вернісаж
0.35 35 хвилин джазу
1.10 Х/ф «Жінка для всіх»

ICTV

7.00 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад
8.00 Вісті
8.28 Миколина погода
8.30 Від «Перехрестя» до успіху
9.00 «Anno Domini» (Року Божого...) Багатосерійний художній фільм. Заключна серія
10.00 «Сьома авеню». Художній телефільм. Заключна серія
11.00 «Шпигунські пристрасті». Комедійний телесеріал
11.30 Мистецький канал «Територія А». Музичний тиждень
12.00 Майстри ілюзіону
13.00 «Повітряний вовк». Пригодницький телесеріал
14.00 3 х 4. Найкумедніше домашнє відео
14.30 «Кегні і Лейсі». Телесеріал
15.30 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад
16.30 «Нишпорки». Мультсеріал
17.00 Чарівний світ Діснея: «Навіженій». Мультсеріал
17.30 Який Шевченко потрібний Україні? З серіалу «Остання адреса»
17.55, 19.30, 22.55 Головні події дня (ТІА «Вікна»)
17.58, 21.58, 22.58 Миколина погода
18.00 Родом з України
18.30 «Повітряний вовк». Пригодницький телесеріал
19.35 «Голівудські дружини». Художній фільм. 1 серія
21.30 Вечірні вісті (ТІА «Вікна»)
22.00 «Ренегат». Гостросюжетний телесеріал
23.00 «Вольво» і «Вікінг-Моторс» представляють: Автоперегони
0.00 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад
1.00 Програма передач на завтра

ЧЕТВЕР, 17 ВЕРЕСНЯ

УТ-1

6.00 Анонс.
6.05 Агромагазин.
6.15 Доброго ранку, Україно!
8.05, 8.40, 15.50, 18.50 Національний хіт-парад.
8.10 Серіал «Час кохати».
9.10 Три крапки.
9.20 Фінансовий огляд.
9.35 Сто чудес світу.
9.50 Серіал «Злочин з багатьма невідомими».
11.00 Телефільм «Денис Січинський. «Пісня моя».
11.30 Національний хіт-парад. Хіт року.
12.00 УТН.
12.15 Село і люди.
12.45 Хто в домі хазяїн?
13.15 Діловий канал.
14.00-14.45 Національна академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім».
15.00 УТН.
15.20 Свічадо.
16.00 Надвечір'я.
16.30 Мультсеріал «Черепашки ніндзя».
17.00 Серіал «Чи боїшся ти темряви».
18.00 УТН.
18.20 Серіал «Час кохати».
18.55 Футбол. Кубок кубків. ЦСКА (Київ) — «Локомотив» (Москва).
20.45 Вечірня казка.
21.00 УТН.
21.55 Худ. фільм «Дотик».
23.30 Футбол. Ліга чемпіонів. Огляд матчів.
0.30 Три крапки.
0.45 Фінансовий огляд.
1.10 УТН.

УТ-2

10.00 Телеанонс.
10.05 Закон є закон.
10.10 Телефільм «По гірському Криму».
10.40 Освітній канал. Михайло Коцюбинський. «Інтермеццо». Світи близькі, світи далекі. Лос-Анджелес. Каліфорнія. Передача 9. Пісня і танець — найдавніші види народної творчо
11.55 Закон є закон.
12.00 Аудиторія. Смертна кара: за і проти. Передача 3.
12.30 Худ. фільм «Прорив».
13.50 Закон є закон.
13.55 Дорога до храму.
14.15 Док. фільм «Історик та історія».
14.35 Закон є закон.
14.40 Мультфільм.

СТУДІЯ «1+1»

7.00 Програма «Сніданок з «1+1».
8.00 Серіал «Район Мелроуз».
9.15 Серіал «Марія».
10.00-16.00 Програми УТ-2.
16.00 ТСН.
16.15 «Не всі вдома».
17.30 Серіал «Район Беверлі Хіллз».
18.30 Серіал «Чиказьк[illegible]».
19.30 ТСН.
19.55 «Імперія кіно» представляє. Гостросюжетний фільм «За останньою межею».
21.45 «Табу».
22.15 Серіал «Район Мелроуз».
23.15 ТСН.
23.40 Нічний кінозал представляє. Худ. фільм «Вальмон». 2 серія.

УТ-3 «ІНТЕР»

7.00 «Раночок».
9.00 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.
9.10 «Вхід до лабіринту». 4 серія.
10.25 Прокинься і співай!
10.55 Серіал «Поховані таємниці».
11.50 «Обличчя світу» з О. Ткаченком. Жак Ширак.
12.20 Щоб пам'ятали... Ю. Копелян.
12.50 Інтерновини.
13.00 - 18.00 Програми обласних та регіональних телекомпаній.
18.00 Інтерновини.
18.10 Щасливий випадок.
18.45 Пригодницький фільм «Ад'ютант його превосходительства». 4 серія.
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».
20.40 Інтерспорт.
20.45 Прогноз погоди.
20.55 Вік комедії. Фільм «З першого погляду».
22.35 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.
22.45 «Обличчя світу» з О. Ткаченком. Джері Адамс.
23.20 Футбол. Кубок володарів кубків. «Ньюкасл» (Англія) — «Партизан» (Югославія). 1 і 2 тайми. У перерві — 0.10 Подробиці. Підсумки дня.
1.15 Прогноз погоди.

КДРТРК

13.00 Анонс.
13.05 Київські новини.

3.15 «Плюс-мінус 60». Криве дзеркало.
3.45 Худ. фільм «Акваріум». 4 серія.
4.35 Муз. фільм «Спогади і мрії».
5.25 Док. фільм «У храмі фармації».
5.35 Худ. фільм «Шанс».
6.15 Пілігрим.
6.45 Історія однієї картини.
7.00 Аграрна панорама Київщини.
7.30 За київським часом.

«ТЕТ» і «КИЇВ»

ТЕТ

7.00 СІТ
7.20 Дай п'ять
7.30 Міські новини
7.40 Антресолька
8.00 Корисні поради
8.05 Вернісаж
8.20 Музика на каналі

КИЇВ

8.30 Хрещатик
8.45 «Нехай вам буде кольорово»
8.5[illegible]онс
9.0[illegible]логи
9.15 [illegible]оденник виставки «Індустрія розваг. Дім і стиль»

ТЕТ

9.30 М/ф
10.00 Х/ф «Гра без переможця»
11.15 Блеф-клуб
12.55 Телекурс німецької мови «Alles Gute!», вип. 15
13.15 Джаз-степ, танц-КЛАС!
13.25 Спортивне сузір'я

КИЇВ

14.00 Громадське телебачення України (експериментальне мовлення)
16.00 Чорний квадрат

ТЕТ

16.30 [illegible]естр і хор ім. Б. Лят[illegible]нського. «Урочиста меса»
17.40 М/ф
18.10 «Еліос» — світ тканин
18.15 Т/с «Неш Бріджес»
19.10 Жінка на всі 100?
19.45 «Бона Деа» — підлоги XXI століття
19.[illegible]е — Ми!
20.[illegible]рисні поради
20.[illegible]ІТ
20.50 Дай п'ять!
21.00 Антресолька
21.15 Міські новини

КИЇВ

21.30 Анонс
21.35 Що? Де? Почому?
21.45 Хрещатик
22.00 Щоденник виставки «Індустрія розваг. Дім і стиль»
22.15 Х/ф «Люди-тіні»
23.50 Ровесник
0.05 Експрес-інформ
0.20 Комп'ютер Х
0.35 Привіт... завтра

ICTV

7.00 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад
8.00 В[illegible]
8.28 [illegible]лина погода
8.30 Документальний серіал «Остання адреса»
9.00 «Голівудські дружини». Художній фільм. 1 серія
11.00 «Шпигунські пристрасті». Комедійний телесеріал
11.30 Родом з України
12.00 Разом з Вами. Розважальна програма
13.00 «Повітряний вовк». Пригодницький телесеріал
14.00 Люди. Інформаційно-публіцистичний тижневик
14.30 «Кегні і Лейсі». Телесеріал
15.30 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад
16.30 «Нишпорки». Мультсеріал
17.00 Чарівний світ Діснея: «Навіжений». Мультсеріал
17.30 Фабрика снів
17.55, 19.30, 22.55 Головні події дня (ТІА «Вікна»)
17.58, 21.58, 22.58 Миколина погода
18.00 Пані. Стиль життя
18.30 «Повітряний вовк». Пригодницький телесеріал
19.35 «Голівудські дружини». Художній фільм. 2 серія
21.30 Вечірні вісті (ТІА «Вікна»)
22.00 «Ренегат». Гостросюжетний телесеріал
23.00 Суперболл
23.30 Футбольна планета
0.00 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад
1.00 Програма передач на завтра

П'ЯТНИЦЯ, 18 ВЕРЕСНЯ

УТ-1

6.00 Анонс.
6.05 Агромагазин.
6.15 Доброго ранку, Україно!
8.05, 8.40, 12.45, 15.50, 18.50 Національний хіт-парад.
8.10 Серіал «Час кохати».
9.10 Три крапки.
9.20 Фінансовий огляд.
9.35 Серіал «Злочин з багатьма невідомими». У перерві —10.40 Мультфільм.
12.00 УТН.
12.15 Відкриваємо Біблію.
13.15 Діловий канал.
14.00-14.45 Національна академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім».
15.00 УТН.
15.20 Немеркнучі зірки. «Народний артист України Кость Степанков». Фільм 1 — «Студія».
16.00 Сім'Я.
16.30 Мультсеріал «Черепашки ніндзя».
17.00 Серіал «Чи боїшся ти темряви».
18.00 УТН.
18.20 Серіал «Час кохати».
19.00 Саме той.
19.25 Серіал «Час збирати каміння».
20.40 Вечірня казка.
21.00 УТН.
21.55 Худ. фільм «Винний».
23.25 Нове покоління.
23.55 Три крапки.
0.10 Фінансовий огляд.
0.25 УТН.
0.45 Інтеграл. Д. Боуї.

УТ-2

10.00 Телеанонс.
10.05 Телеканал «Право».
11.05 Телефільм «І голос наш почуєт світ».
11.55 Закон є закон.
12.00 Ніна Матвієнко. Власна пісня.
12.40 Закон є закон.
12.45 Худ. телефільм «Кицька».
14.00 Україна сьогодні.
14.30 Закон є закон.
14.35 Співаночки мої.
14.55 Закон є закон.

СТУДІЯ «1+1»

7.00 Програма «Сніданок з «1+1».
8.00 Телесеріал «Доктор Квін»
9.15 Серіал «Марія».
10.00-16.00 Програми УТ-2.
16.00 ТСН.
16.15 «Не всі вдома».
17.30 Серіал «Район Беверлі Хіллз».
18.30 Серіал «Чиказька надія».
19.30 ТСН.
19.55 «Імперія кіно» представляє. Детектив «Той, хто біжить по льоду».
22.15 Серіал «Неш Бріджес — поліцейський із Сан-Франциско».
23.15 ТСН.
23.40 Нічний кінозал представляє. Худ. фільм «Рятівник».

УТ-3 «ІНТЕР»

7.00 «Раночок».
9.00 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.
9.10 «Вхід у лабіринт». 5 серія. Заключна.
10.25 Телевізійний центр моди.
10.55 Телесеріал «Поховані таємниці».
11.50 Джентльмен-шоу.
12.20 В. Третяк у програмі «Абажур».
12.50 Інтерновини.
13.00 - 18.00 Програми обласних та регіональних телекомпаній.
18.00 Інтерновини.
18.10 Кохання з першого погляду.
18.45 Гарний настрій.
19.00 Поле чудес.
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».
20.40 Інтерспорт.
20.45 Прогноз погоди.
20.55 Великі сищики. Е. Пуаро у детективі «Вбивство у трьох актах».
22.40 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.
22.50 Нещодавно.
23.40 Про це...
0.20 Нічний сеанс. Шпигунський трилер «Кодове ім'я —Солдат».
1.50 Прогноз погоди.

КДРТРК

13.00 Анонс.
13.05 Київські новини.
13.15 Аграрна панорама Київщини.
13.45 Худ. фільм для дітей «Іванко і цар Поганин».
15.05 Шлягер представляє.
15.55 Естафета.
16.10 Домашній доктор.
16.30 Київські мініатюри.
17.00 Тема тижня.
17.15 Толока.
17.30 За київським часом.

«ТЕТ» і «КИЇВ»

ТЕТ

7.00 Міські новини
7.10 Антресолька
7.25 СІТ
7.50 Дай п'ять!
7.55 Корисні поради
8.00 Атлетик-ревю

КИЇВ

8.30 Хрещатик
8.45 Що? Де? Почому?
8.55 Експрес-інформ
9.10 Комп'ютер Х
9.25 Х/ф «Люди-тіні»
11.00 В. Щербачов представляє...
11.30 Т/с «Гарні хлопці, погані хлопці», с.7
12.25 Анонс

ТЕТ

12.30 Медичний тижневик
13.00 Джаз-степ, танц-КЛАС!
13.10 Т/с «Неш Бріджес»
14.05 Телекурс німецької мови «Alles Gute!», вип. 15
14.25 Новини шоу-бізнесу
14.50 35 хвилин джазу
15.25 Р. Кофман та його друзі. С. Стадлер

КИЇВ

16.30 Хрещатик
16.45 Анонс
16.50 Лакмус життя
17.00 Кіногороскоп
17.30 Привіт... завтра
18.40 Гарні новини
18.55 Чорний квадрат
19.25 Т/с «Гарні хлопці, погані хлопці», с.8
20.15 Хрещатик

ТЕТ

20.30 СІТ
20.50 Дай п'ять!
21.00 Антресолька
21.20 Корисні поради
21.25 Міські новини
21.40 River Palace
21.50 Х/ф «Таємнича жінка»
23.25 Імперія пристрасті
0.05 «Карнавал вовків»

ICTV

7.00 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад
8.00 Вісті
8.28 Миколина погода
8.30 Отак і живемо
9.00 «Голівудські дружини». Художній фільм. 2 серія
11.00 «Шпигунські пристрасті». Комедійний телесеріал
11.30 Модний час
12.00 Шлягер бо шлягер
13.00 «Повітряний вовк». Пригодницький телесеріал
14.00 Пані. Стиль життя
14.30 «Кегні і Лейсі». Телесеріал
15.30 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад
16.30 «Нишпорки». Мультсеріал
17.00 Чарівний світ Діснея: «Навіжений». Мультсеріал
17.30 Домініканський собор (ТК «Міст»)
17.55, 19.30, 22.55 Головні події дня (ТІА «Вікна»)
17.58, 21.58, 22.58 Миколина погода
18.00 Візит. Середземне море
18.30 «Повітряний вовк». Пригодницький телесеріал
19.30 «Голівудські дружини». Художній фільм. Заключна серія
21.30 Вечірні вісті (ТІА «Вікна»)
22.00 «Ренегат». Гостросюжетний телесеріал
23.00 Валентин Щербачов представляє...
23.30 Час «Ч». Військовий тележурнал
0.00 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад
1.00 Програма передач на завтра

СУБОТА, 19 ВЕРЕСНЯ

УТ-1

7.30 Анонс.
7.35 Гімнастика.
7.45 Людина на землі.
8.15, 16.55 Національний хіт-парад.
8.20 Мультфільм.
8.30 Хто в домі хазяїн?
9.00 Серіал «Маленький бродяга».
9.30 Сніданок меломана.
10.00 Мультказка «Ослянча шкура».
11.00 Немеркнучі зірки. «Народний артист України Кость Степанков». Фільм 2 — «Фазенда».
11.30 Телеканал «Право».
12.00 УТН.
12.15 Наук.-поп. серіал «Каскадери».
13.10 XXI фестиваль цирку у Монте-Карло.
14.10 Док. фільм «Планета Пригода». Екстремальні ситуації.
14.45 Прес-кур'єр.
15.00 УТН.
15.20 Серіал «Команда Акапулько».
17.00 Від «Перехрестя» — до успіху.
17.30 Реальний сектор.
18.00 УТН.
18.15 Шоу «Ток-ринг».
18.55 Худ. фільм «Онік».
20.45 Вечірня казка.
21.00 УТН.
21.55 Серіал «Лейтенант Рокка».
22.45 Вітражі.
23.30 Національний хіт-парад. Топ-10.
0.00 УТН.
0.20 Худ. фільм «Випробування майбутнім».

УТ-2

10.00 Телеанонс.
10.05 Закон є закон.
10.10 Молодіжний канал. Музична подія. Молодіжні новини. Ток-шоу «Асоціація». Музичні новини.
12.10 Україна аграрна.
12.25 Закон є закон.
12.30 Пам'яті М. Задніпровського.
13.00 Клуб-700.
13.30 Директорський корпус.
14.00 Спортивний канал.

СТУДІЯ «1+1»

7.00 «Парк автомобільного періоду».
8.00 Мультсеріал «Пригоди Соніка».
8.30 Серіал «Втеча з Юпітера».
9.00 Доброго ранку, країно!
10.00-16.00 Програми УТ-2.
16.00 «Пісня року».
17.00 Пригодницький серіал «Ксена — принцеса-воїн».
18.00 «Як стати зіркою».
18.30 Серіал «Рятувальний патруль».
19.30 ТСН.
19.55 «Імперія кіно» представляє. Гостросюжетний фільм «Ножиці».
21.45 Серіал «Цілком таємно».
22.45 ТСН.
23.15 Нічний кінозал для дорослих представляє. Худ. фільм «Індокитай».

УТ-3 «ІНТЕР»

9.00 «Інтер» — анонс.
9.05 Прогноз погоди.
9.15 Дітвора.
9.35 Дитячий серіал «Пригоди лісового патруля». 1 серія.
10.00 Каламбур.
10.30 На перший погляд.
10.50 Ранкова пошта.
11.25 Смак.
11.45 В. Сюткін у програмі «Горище».
12.15 Фан-клуб.
12.40 Телевізійний центр моди.
13.10 Мультфільми «Шапокляк», «Чебурашка йде до школи».
13.40 Життя серед життя.
14.10 Серіал «Фліппер». 1 серія.
15.05 Спорт-тайм.
15.35 Ігри світу.
16.30 Серіал «Спецпідрозділ «Пасифік».
17.20 Гарний настрій.
17.25 Серіал «Земля: останній конфлікт-2». 1 серія.
18.20 Національна лотерея.
18.25 Комедія «Містер Піткін в тилу ворога».
20.00 Інформаційна програма «Подробиці». «Час».
20.40 Прогноз погоди.
20.50 Світова прем'єра. Фільм року «Достукатись до небес».
22.30 Музично-розважальне шоу.
23.35 Нічний сеанс. Втеча з джунглів у пригодницькому фільмі «Забути Рангун».
1.20 Прогноз погоди.

КДРТРК

8.00 За київським часом.
8.30 Християнська програма «Це твій день».

«ТЕТ» і «КИЇВ»

ТЕТ

7.00 СІТ
7.25 Міські новини
7.35 Антресолька
7.50 Корисні поради
7.55 Джазова ретроспектива

КИЇВ

8.30 Хрещатик
8.45 Анонс
8.50 «Нехай вам буде кольорово»
9.00 Арт-афіша

ТЕТ

9.30 М/ф
10.00 Вогні цирку
10.55 Світ людини. Медицина
11.20 Атлетик-ревю
11.55 Р. Кофман і його друзі. М. Петров
12.35 «Еліос» — світ тканин
12.40 І все-таки романс...
13.10 Я — пам'ятник собі... Т. Цимбал

КИЇВ

14.00 Громадське тедебачення України (експериментальне мовлення)
16.00 Поїхали
16.25 Анонс

ТЕТ

16.30 Ім'я. Дует «Зирк»
17.30 Телегра «Відомості по-київськи»
17.45 ЧІЗ
18.15 Х/ф «Ілюзія смерті»
19.50 Блеф-клуб
20.30 СІТ
20.30 Спати час
21.15 Міські новини
21.25 Корисні поради

КИЇВ

21.30 Анонс
21.35 Що? Де? Почому?
21.45 Хрещатик
22.00 Х/ф «Наказано знищити»
23.35 Профі-прес
0.15 Комп'ютер Х
0.30 ЛПМ. Астрологічний прогноз

ICTV

7.00 «Разом з Вами». Розважальна програма
8.00 Вісті
8.28 Миколина погода
8.30 Документальний серіал «Остання адреса»
9.00 «З х 4». Найкумедніше домашнє відео
9.30 Кіножурнал «Єралаш»
10.00 Пані. Стиль життя
10.30 Родом з України
11.00 «Вавилон-5». Космічний суперсеріал
12.00 Домініканський собор
12.30 Серіал «Золотий вік кунфу». Фільм «Двобій дракона»
14.00 «Вольво» і «Вікінг-Моторс» представляють: Автопогерони
15.00 Суперболл
15.30 Валентин Щербачов представляє...
16.00 Футбольна планета. Тижневий огляд
16.30 DCC представляє: Спортивний тижневик
17.30 «Вавилон-5». Космічний суперсеріал
18.30 «Межа особистості». Художній фільм. 3 серія
19.30 Фабрика снів
20.00 Модний час
20.30 Люди. Інформаційно-публіцистичний тижневик (ТІА «Вікна»)
21.00 «З х 4». Найкумедніше домашнє відео
21.30 «Нічна дитина». Художній фільм
23.10 «Хмарочос». Музична програма
0.00 «Переказані розповіді». Художній фільм
1.55 Програма передач на завтра

НЕДІЛЯ, 20 ВЕРЕСНЯ

УТ-1

7.00 Анонс.
7.05 Село і люди.
7.35 Гімнастика.
7.45 Українське спортлото.
7.50 Національний хіт-парад.
8.00 Вікно в Америку.
8.30 Відкриваємо Біблію.
9.00 Серіал «Блакитне дерево».
9.45 Служу народу України!
10.15 Мультказка «Коза пана Сегена».
11.10 Немеркнучі зірки. «Народний артист України Кость Степанков». Фільм 3 — «Місто».
11.40 Шоу самотнього холостяка.
12.00 УТН.
12.15 Сто чудес світу.
12.30 Телефестиваль «Надія-98».
13.00 Сімейний лікар.
13.30 Свічадо.
14.00 «Ременс» — здоров'я жінки в будь-якому віці.
14.05 Док. фільм «Проект «Альфа».
14.30 Телеканал «Право».
15.00 УТН.
15.20 Мультфільм на замовлення.
16.05 Телефільм-вистава «Чорна Пантера та Білий Медвідь».
17.30 На тенісних кортах світу.
18.00 УТН.
18.15 Худ. фільм «Карамболь».
20.05 Національний хіт-парад. Хіт-журнал.
20.40 Вечірня казка.
21.00 7 днів.
21.55 Серіал «Коли посміхаються небеса».
22.45 Ток-шоу «Розслабтесь... Ви в ефірі».
23.15 Єврофутбол.
0.10 УТН.
0.30 Футбол. Чемпіонат України. «Динамо» (Київ) — «Металург» (Донецьк).

УТ-2

10.00 Телеанонс.
10.05 Тележурнал «Реальний сектор».
10.35 Закон є закон.
10.40 Відкрита віза.
10.55 Яхад.
11.25 Музична пошта.
11.55 Закон є закон.
12.00 Молодіжний канал. Київ-транзит. TV-impresario. Конкурс музичного відео. М-стиль. Музична подія.
14.00 Спортивний канал.

СТУДІЯ «1+1»

7.00 Парад улюблених кінострічок. Худ. фільм «Погань».
8.30 Серіал «Втеча з Юпітера».
9.00 Доброго ранку, країно!
10.00-16.00 Програми УТ-2.
16.00 Ігрове шоу «Ключі від форту Буайяр».
17.00 Серіал «Пригоди Синдбада».
18.00 Програма «Шоу довгоносиків».
18.30 Серіал «Рятувальний патруль».
19.30 «Імперія кіно» представляє. Гостросюжетний фільм «Система Шаркі».
21.45 Серіал «Тисячоліття».
22.45 Телеманія.
23.45 «Парк автомобільного періоду».

УТ-3 «ІНТЕР»

9.00 «Інтер» — анонс.
9.05 Прогноз погоди.
9.15 Мультфільм «Муха-цокотуха».
9.25 Дитячий серіал «Пригоди лісового патруля». 2 серія.
9.50 Прокинься і співай!
10.20 Уік-енд.
10.50 Доки всі вдома.
11.25 Ранкова зірка.
12.10 «Підводна одіссея команди Кусто». «Світ без сонця».
13.00 Сміхопанорама.
13.35 «Дискавері»: світ тварин.
14.00 Серіал «Фліппер». 2 серія.
15.00 Брейн-ринг.
16.00 Серіал «Спецпідрозділ «Пасифік».
16.50 Гарний настрій.
16.55 Серіал «Земля: останній конфлікт-2». 2 серія.
17.45 Пісня року.
18.20 Золота серія. К. Васильєва, З. Гердт у комедії «Вас викликає Таймир».
20.00 Подробиці тижня.
20.35 Прогноз погоди.
20.45 Джентльмен-шоу.
21.15 Б. Рейнолдс, М. Сара у трилері «Безумство».
23.05 Мелорама.
23.45 Нічний сеанс. Б. Уілліс у бойовику «Міцний горішок».
1.55 Прогноз погоди.

«ТЕТ» і «КИЇВ»

ТЕТ

7.10 СІТ
7.30 Міські новини
7.40 Корисні поради
7.45 Антресолька

КИЇВ

8.30 Хрещатик
8.45 Анонс
8.50 Що? Де? Почому?
9.00 Вікна у світ
9.30 Зоряне меню
10.00 Х/ф «Наказано знищити»
11.35 Посмішка. А. Демчук
11.55 Анонс
12.00 А ми самі з вусами

ТЕТ

12.30 Поп-стоп
13.00 Крамниця старожитностей
13.30 «Русские гвозди»
13.55 «Еліос» — світ тканин
14.00 Просто собака
14.20 Тема з варіаціями. А. Рудін
14.50 Безсмертні скарби України
15.15 М/ф
15.30 Театр на долонях
16.00 Простіше простого

КИЇВ

16.30 Анонс
16.35 Нон-стоп рандеву
17.15 Київські мініатюри
17.45 М/ф
17.55 Київ. Україна. Світ
18.25 Гарні новини
18.40 Місто майстрів
18.55 Хіханьки-хаханьки
19.05 Столиця
19.20 Кіноколо
19.40 Споживач
19.55 Казка біля нічника
20.05 Хрещатик

ТЕТ

20.30 СІТ. Відлуння тижня
20.50 Спати час
21.10 Джаз-степ, танц-КЛАС!
21.35 Корисні поради
21.40 Т/с «Спека в Лос-Анджелесі», с.3
22.40 Я — пам'ятник собі... Т. Гвардцителі
23.30 Стиль від Ельзи
23.55 Х/ф «Чари Бермудів»

ICTV

7.00 «Хмарочос». Музична програма
8.00 «Мандрівка у минуле». Мультсеріал
8.30 Фабрика снів
9.00 «З х 4». Найкумедніше домашнє відео
Волт Дісней представляє: 9.30 «Нові пригоди Вінні Пуха». Мультсеріал
10.00 «Мамин рок-н-рол». Художній телефільм. ч.2
10.45 Вернісаж
11.00 Модний час
11.30 Кіножурнал «Єралаш»
12.00 Хокей. IV Чемпіонат СЄХЛ (прямий ефір): Сокіл (Київ)-Полімір (Новополоцьк, Бєларусь)
13.30 Візит. Швейцарія. ч.2, круїз Червоним морем. ч.3
14.00 Шлягер бо шлягер
15.00 «Час «Ч». Військовий тележурнал
15.30 «Залюбки!». Художній фільм
17.00 Отак і живемо
17.30 Мистецький канал «Територія А». Музичний тиждень
Волт Дісней представляє: 18.00 «Нові пригоди Вінні Пуха». Мультсеріал
18.25 «Гордість родини Діггерів». ч.1. Художній телефільм
19.15 «Дотик ангела». Телесеріал
20.10 Вісті тижня. Інформаційно-аналітична програма (ТІА «Вікна»)
21.00 «З х 4». Найкумедніше домашнє відео
21.30 «З пекла в Борнео». Художній фільм
23.10 «Разом з Вами». Розважальна програма
0.00 «Щоденник божевільного». Художній фільм
1.30 Програма передач на завтра

У номер

● *Кіровоград*

Учителі втомилися чекати. Вони хочуть їсти

Освітяни Кіровоградщини мають намір й надалі боротися за свої конституційні права. Не виключено, що найближчим часом величезний загін учителів вирушить до Києва, аби там вимагати від уряду повернення боргів.

Варто нагадати, що перше вересня на Кіровоградщині колективи понад п'ятдесяти шкіл зустріли страйком. Причина одна — величезна заборгованість у виплаті заробітної плати. У деяких районах вона перевищує дев'ять місяців. А всього держава заборгувала вчителям області більш як двадцять сім мільйонів гривень.

● *Херсон*

Китайці зацікавилися комбайном

У Херсоні з офіційним візитом перебувала делегація з китайського міста Цзинань. Представники урядових та бізнесових кіл виявили інтерес до роботи акціонерного товариства «Херсонські комбайни». Відповідно до протоколу, котрий підписали наші й китайські промисловці, йдеться про створення в провінції Шандунь спільного підприємства з виробництва кукурудзозбиральної техніки.

● *Запоріжжя*

Скарби козацького краю

Учора із Запоріжжя стартувала журналістська автоекспедиція «Скарби козацького краю». 20 її учасників на шести автомобілях СП «АвтоЗАЗ-DAEWOO» вирушили за першим маршрутом — «Трудові колективи Запоріжжя», що проляже через Василівку — Мелітополь — Приазовське — Приморськ — Токмак — Пологи. Фінішуватимуть 17 вересня у Бердянську, де проходитиме Всеукраїнський фестиваль регіональної преси «Азовська осінь–98».

Організатори автоекспедиції — ДІНАУ та Спілка журналістів України.

Окрім районних та обласних газет, хід автоекспедиції висвітлюватиме і «Голос України».

Спорт

Щедрі моряки й подоляни на голи

Першість України. Перша ліга. 10-й тур: «Чорноморець» — ФК «Черкаси» — 4:0. Гапон, 29, Гусейнов, 33, Жабченко, 58, Мокан, 83. «Металург» — ЦСКА-2 — 1:0. Шейхаметов, 66 з пенальті. «Торпедо» — «Нива» —1:0. Бондаренко, 55. «Шахтар-2» — «Полісся» — 3:1. Матвєєв, 9,82, Ковалюк, 28 — Воронезький, 79. «Динамо-2» — «Сталь» — 2:0. Радченко, 62, Косирін, 76. «Десна» — «Шахтар» — 2:1. Васильєв, 37, Мартинов, 70 — Теркулов, 29. «Буковина» — «Поліграфтехніка» — 0:1. Симбірьов, 8. На 29-й хв. Головатчук («Б») не реалізував пенальті. «Поділля» — «Кремінь» — 4:0. Мацюк, 13 та 29, Магріані, 22, Дгебуадзе, 68. ФК «Львів» — «Явір» — 3:0. Михайлов, 21, Закотюк, 31, Б. Мазур, 73. На 89-й хв. Завгородній («Я») не реалізував пенальті. «Волинь» — «Нафтовик» — 1:0. Шулятицький, 9.

«Напевно, одеситам нарешті зарплату видали», — скажуть уболівальники, побачивши результат їх гри з черкаською командою. І не будуть далекими від істини, оскільки у фінансовому тунелі «Чорноморця» з'явилося світло, а його гравці стали забивати. І дуже багато. Це було несподіванкою для гостей, що програвали і в колишньому турі три м'ячі. В Одесі вони розраховували на інший результат.

Чотири м'ячі провели в ворота «Кременя» й футболісти «Поділля», що засиділися в аутсайдерах. Якщо хмельницька команда і в гостях виявить таку агресивність, то її поява в середині таблиці ненадовго. А центральним у турі був матч у Запоріжжі, де «Нива» намагалась здобути хоча б одне очко. Не вдалося: меткий удар кращого бомбардира «Торпедо» Бондаренка відкинув «Ниву» в групу середняків.

Прикметна деталь туру: в ньому було призначено два пенальті. І обидва не реалізували.

А лідирує, як і раніше, «Динамо-2» з 25 очками. У «Торпедо» — 24 очки, «Чорноморця» — 21, у «Шахтаря-2» і «Металурга» — по 17 очок, у ФК «Черкаси» — 16.

Матчі 11-го туру відбудуться 14 вересня.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Досвід набувається і з поразками

У чемпіонаті СЄХЛ київський «Беркут—ППО» приймав дуже сильну команду («Металург», Ліепая). Кияни перший матч програли — 1:3, а в другому були сильніші — 2:0.

Тверда валюта. Психотропна націоналізація — це інфляція плюс диктатура

(Початок на 1-й стор.).

Схоже, Віктор Ющенко мав рацію, коли говорив про залежність фінансового стану нашої держави від психологічного чинника. Проте народ, на руках якого сьогодні щонайменше 6 млрд. доларів, переносить «труднощі моменту» стоїчно, а уряд — з неабияким зиском для себе. Що не кажіть, а девальвація офіційного курсу до нижньої стінки валютного коридору (2,25 грн. за долар) скорочує борги уряду перед бюджетниками і шахтарями щонайменше на 1 млрд. грн. Тож український уряд здобуває на девальвації капітал — на кшталт російського «Газпрому», російського «Онексімбанку» або російського «Альфа-банку» (до речі, останній не проти купівлі 12 відсотків нашої гордості — агробанку «Україна»). Якщо дивитися збоку, Кабінет міністрів, скорочуючи внутрішні борги, ніби протистоїть інфляції, а насправді фактично націоналізує тверду валюту. Цей процес відбувається геть на усіх ринках.

— Навесні ми забезпечували сільськогосподарські підприємства нафтопродуктами, добривами, технікою, засобами для захисту рослин за одними цінами, — розповідає голова ради директорів компанії «Укррос» Сергій Федоренко, — а тепер ціни інші. Але ж фінансування посівної відбувалося за рахунок іноземних кредитів під наші гарантії, а не під урядові. Зрозуміло, що, розраховуючись наприкінці року з іноземними кредиторами, компанія втратить десятки мільйонів доларів. А з іншого боку — КСП втрачають з девальвацією гривні не тільки останні гроші, а й останні надії.

Світле майбутнє відкладається надовго і в нашій банківській сфері, яка, на відміну від російської, переживає закриття цілих ринків. Втрата ліквідності на ринку боргових зобов'язань уряду (ОВДП) унеможливила кредитування промислового і сільськогосподарського виробництва, оскільки раніше ці облігації залишали як заставу під кредит, а зараз від них відмовляються, які б шалені відсотки доходності не пропонувалися. Психотропна націоналізація — термін відтепер доволі розповсюджений у нашій банківській сфері, бо правління Нацбанку заходилося й собі боротися за долар радянськими, адміністративно-командними, методами.

Коли долар пішов «у вільне плавання» на російському ринку, а Нацбанк оголосив нові рамки валютного коридору, то була не прикра помилка, а — психотропно-політична пігулка: мовляв, уряд свідомий того, що робить. Але то була омана. Уряд втратив відчуття реальності, відколи почав позичати за кордоном гроші під більш як 20 відсотків річних у твердій валюті. Відколи почав приймати алогічні рішення, щоб стримати втечу твердої валюти за кордон (хоча немає навіть логічних рішень, щоб досягти цієї мети).

Коли Нацбанк зобов'язав комерційні банки вивести з обов'язкового резервування касову готівку, це також розцінили як алогічне рішення, бо ця готівка спричинила додатковий тиск на валютному ринку. Коли голова правління НБУ Віктор Ющенко сповістив про обов'язковий продаж валютної виручки експортерами, які здебільшого є також імпортерами, у розмірі 50 відсотків, а через два дні — 75 відсотків, у психотропній націоналізації вже мало хто сумнівався.

На цьому тижні міжбанківський ринок вже не працював, проте інфляційні очікування не вгамувалися. Купувати тверду валюту залишилося на УМВБ, статут якої дозволяє закривати торги, якщо курс гривні перевищує офіційний більш як на 5 відсотків. Але заковика в тому, що на готівковому і безготівковому валютному ринках домінує не один, а кілька курсів, а це спонукає Нацбанк девальвувати гривню до найвищих курсових значень. Експерти стверджують, що Україна стрімко повертається в 1993-й рік, коли обов'язковий продаж експортної виручки заганяв тверду валюту «в тінь» маленькими економічними хитрощами перехідного періоду. Законодавство дозволяє сьогодні, наприклад, експортерам «крутити» 90 днів валютну виручку за кордоном, а потім з допомогою бартеру або пом'якшення своїх вимог за контрактом закривати усі свої зобов'язання. Народний депутат Сергій Терьохін, добре обізнаний з такими хитрощами, констатує, що Нацбанк і уряд в даному випадку наступають на ті самі граблі, що й колись. І цілком слушно робить висновок, що психотропна націоналізація призводить зрештою до гіперінфляції. А це, як нагадував у парламенті Віктор Ющенко, обертається пенсіями розміром у кілька доларів, як колись у Болгарії. Зважаючи на те, що Україна стоїть на порозі президентських виборів, болгарський варіант навряд чи сподобається нашому Президентові. Півдня я розпитував народних депутатів, які аргументи вони протиставлять цілком ймовірному рішенню Президента оголосити надзвичайний економічний стан.

Аргументів — кіт наплакав.

Сергій ВЛАД.

До речі

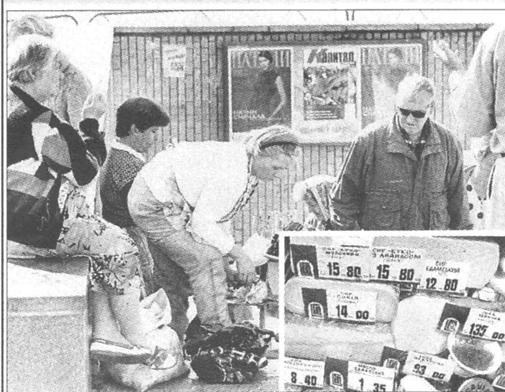
Наданий Україні Міжнародним валютним фондом кредит розширеного фінансування не буде спрямовано на погашення зовнішніх боргів перед кредиторами, бо проти цього заперечував МВФ, повідомив в інтерв'ю агентству «Інтерфакс-Україна» помічник Президента України Валерій Литвицький.

«Кредит буде використано винятково для проведення структурних реформ і стабілізації економічної ситуації в Україні», — сказав він.

Він нагадав також, що в процесі підготовки угоди з кредиту EFF уряд України провів переговори з приватними кредиторами, досягнувши домовленості про порядок погашення кредитів.

Раніше член парламентської фракції «Лівий центр», екс-міністр економіки Віктор Суслов у інтерв'ю агентству висловив думку, що справжня мета надання МВФ кредиту розширеного фінансування EFF на суму 2,2 млрд. дол. — не підтримка економіки, а забезпечення виконання Україною своїх зобов'язань по зовнішніх боргах.

Ціни скаженіють!

(Початок на 1-й стор.).

Почали зростати ціни й на вітчизняні продукти харчування — на 15—20 відсотків подорожчала молочна продукція та заморожене м'ясо птиці. Поволі дорожчають ковбасні вироби. Постачальники мінеральних та фруктових напоїв уже повідомили про подорожчання на 5—7 відсотків своєї продукції через підвищення цін на пластмасові пляшки та закрутки.

Можна не сумніватися, що ціни зростатимуть й далі хоча б тому, що в Запоріжжі помітно подорожчав бензин. Один літр марки АІ-95 вже коштує 1 грн. 10 копійок, А-92 —1 грн., А-76 — 70 копійок.

Надзвичайно стурбовані ситуацією керівники хлібопекарних підприємств: доводиться «закривати дірки», що утворилися після тимчасового припинення випікання хліба багатьма приватними пекарнями.

До слова, за даними Держкомстату, на початку вересня в Україні ціни на продовольчі товари в торговельній мережі та на ринках зросли на 1,5 і 2,6 відсотка.

Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Лист до вкладників

Шановні вкладники, акціонери і клієнти Промінвестбанку України!

Останнім часом, під впливом наслідків фінансової кризи в Росії та у зв'язку з деяким підвищенням цін на окремі товари з боку неконтрольованих українських підприємців, багато людей стурбовані долею своїх вкладів у банках.

Промінвестбанк гарантує недоторканність ваших вкладів, які забезпечені власним капіталом банку в 700 млн. грн., що в півтора разу перевищує вклади населення в Промінвестбанку.

Тому рекомендуємо не панікувати і не забирати гроші з нашого банку. Ми ще ніколи не допустили будь-якого свавілля до банку.

А щодо знецінення вкладів, то повірте, коли ви достроково заберете кошти, то втратите великі проценти, а в умовах підвищених цін втратите вдвічі.

Розуміючись на цьому, ми підвищили проценти по вкладах, що повністю компенсує часткове зниження вартості гривні. Хочемо, щоб ви нас зрозуміли і не робили непродуманих кроків, бо при наших взаємних правильних діях вкладники Промінвестбанку не втратять цінності своїх грошей.

Нашому банку більше 75 років, а як комерційному, найбільшому банку України, іде сьомий рік. Банк фінансово підтримує майже всю промисловість, енергетику, шахти, суднобудування, металургію, транспорт, будівництво і т. ін., завдяки чому ще працює багато трудових колективів.

126 тисяч підприємств є нашими клієнтами і у жодного з них немає сумніву щодо фінансової стабільності банку і збереження їх грошей.

Бажаю вам спокою і надійності з Промінвестбанком.

Володимир МАТВІЄНКО,
голова правління
Промінвестбанку України.

ОСТАННІЙ ОСКАЛ СТАЛІНА

АРЕШТИ лікарів продовжувалися протягом усього 1952 року. Про це знали, пошепки, оглядаючись, передавали один одному подробиці. Зловісна тінь нависла над радянською медициною. Восени репресивний маховик досяг небачених обертів, і ось дерев'яним голосом диктор оголосив по радіо:

— Повідомлення ТАРС! Арешт групи лікарів-шкідників! Повідомили про те, що славними органам держбезпеки розкрита терористична група лікарів, яка мала намір вчинити замах на життя керівних діячів Радянського Союзу. Голос диктора немов кувалдою бив по головах:

— Вони агенти міжнародної єврейської організації, іноземні шпигуни!..

І в ролі бандитів-терористів називали імена знаменитих медиків — академіків і професорів Мирона Вовсі, Олександра Грінштейна, Якова Етінгера, Бориса Когана і багатьох інших. Диктор закликав радянських людей проявити пильність і нещадно боротися із злісними ворогами народу.

Так почалася сумнозвісна «справа лікарів» — останній злочин Сталіна. І лише смерть тирана позбавила багатостраждальну історію нашої країни ще однієї ганебної сторінки, але повчальні уроки цієї злочинної «справи» не маємо права забувати.

Як академіка Вовсі зробили «німецьким шпигуном»

У «справі лікарів», як у фокусі, зібрано всі особливості сталінської репресивної машини. Переслідування радянських громадян за професійною ознакою було улюбленим прийомом чекістів: з числа спеціалістів зручніше зліпити сценарії про шкідників і змовників. Отож поряд з масовими арештами без професійного відбору в надрах ГПУ-НКВС-МДБ «захоплювалися» і спеціалізованими групами —інженерами, будівельниками, працівниками сільського господарства, геологами, мікробіологами... Їх звинувачували у шкідництві й саботажі, фізично знищували за вироком суду, який, звичайно, не мав нічого спільного із правосуддям. Відбувалися і гучні «процеси» — Промпартії, «шахтинський»...

Тепер справа дійшла до медиків. Особлива трагедійність полягала в тому, що на роль «лікарів-убивць» знайшли відомих вчених, творців медичних шкіл, визнані у світі авторитети.

За сценарієм МДБ, головним обвинуваченим було названо Мирона Вовсі, академіка, генерала, головного терапевта Радянської Армії, котрий у роки війни вніс великий вклад у порятунок від смерті тисяч фронтовиків. Поряд з ним у списках «недолюдків роду людського», як їх офіційно іменували газети і радіо, були й інші видатні медики. Серед них і Володимир Виноградов — особистий лікар Сталіна.

У хроніці репресій 20—30-х вже були випадки сфальсифікованих звинувачень лікарів у начебто професійних злочинах. На московському процесі 1938 року відомі лікарі Д. Плетньов, Л. Левін, І. Казаков звинувачувалися в «злодійському умертвінні» голови ГПУ В. Менжинського, Максима Горького і його сина, хоч було добре відомо, що багато років ці відомі люди страждали хворобами серця і легенів.

Сталін розправився і з іншими лікарями, які відмовилися брати участь у маскуванні самогубства його дружини Н. Аллілуєвої і не підписали бюлетеня про її смерть начебто «від апендициту». Таке сталося і після смерті Серго Орджонікідзе, котрий також покінчив життя самогубством, але було оголошено, що він помер від хвороби нирок і паралічу серця.

Треба згадати ще один факт ненависті Сталіна до лікарів, пов'язаний з іменем його особистого лікаря —Володимира Виноградова. У Сталіна були гіпертонічна хвороба і склероз судин мозку. У нього періодично виникали розлади мозкового кровообігу. Згодом, після смерті, при розтині тіла Сталіна виявили великі зміни в мозку і, як наслідок, — крововилив. Як розповідав М. Хрущов на XX з'їзді КПРС, В. Виноградов на початку 1952 року виявив у Сталіна значне погіршення стану здоров'я і порекомендував відійти від активної діяльності. Коли Берія сказав про це Сталіну, той вибухнув люттю:

— У кайдани його, в кайдани! — кричав він, і доля Виноградова була вирішена.

Досить швидко злість і мстивість Сталіна набули широкого розмаху. У злочинній голові тирана з подачі органів держбезпеки народився ще один «образ ворога», без чого, як відомо, не може існувати жодна тиранія. Цього разу «ворог» був у білому халаті, до того ж не один, а немовби багатоголова гідра. А далі все було «справою техніки», яка була досить чітко відпрацьована: змова, зв'язки з імперіалістичними розвідками багатьох країн, догідлива фальшива експертиза медиків з числа кар'єристів.

Сценарій «справи лікарів» у цілому був примітивним. Як вказувалося, розкрита злочинна група терористів, які посміли підняти руку на керівників партії й уряду. Неправильною діагностикою і злочинним лікуванням вони умертвили «улюбленців народу» А. Жданова та О. Щербакова, хоч ті померли від тяжкої хвороби серця. За задумом організаторів «справи» злочином лікарів, звичайно, керували імперіалісти. Наприклад, звинувачуючи двох братів — професорів Б. і М. Коганів, слідчі одного з них «приписали» англійській розвідці, другого — японській, а академіка М. Вовсі — навіть німецькій, хоч він і просив слідство лише про одну «милість»: позбавити його від цього звинувачення, тому що багато його рідних в роки війни були по-звірячому вбиті німецькими фашистами.

Примара «єврейських змов» не дає спокою тиранам

«Справа лікарів» мала ще одне невипадкове спрямування: з самого початку вона була задумана як широкомасштабна антисемітська акція. За твердим переконанням її організаторів, «образ ворога» завжди видається зловіснішим, якщо він замішаний на єврейській закваскі. Притаманна кожному середньовічному деспоту примара «єврейських змов» жила і в сталінській хворобливій уяві. Як і в уяві інших тиранів нашого часу, від Гітлера і його поплічників — до найновіших претендентів на роль «вождів» з їх божевільними ідеями «світового жидомасонства».

Антисемітизм Сталіна мав глибоке коріння. Добре відомо, що державний антисемітизм у колишньому СРСР значною мірою пов'язано з тим, що багато політичних противників Сталіна були євреями. Вони сформували цей зловісний сталінський комплекс. Окрім того, як і всі тирани, Сталін використовував антисемітизм, намагаючись знайти «підтримку в масах».

Партійно-державний антисемітизм почав набирати обертів одразу після війни. Ще не встигла охолонути кров мучеників Бабиного Яру і гітлерівських концтаборів, Мінського гетто і дев'ятого форту в Каунасі, як сталінські ідеологи розпочали психологічну підготовку антисемітських акцій. Із псевдонімів літературних і театральних критиків, письменників і журналістів, відомих своєю принциповістю, висмикували їх єврейські прізвища. На сторінках газет і журналів утвердилося лайливе поняття «безрідний космополіт». Всіляко замовчувалася роль євреїв — солдатів, офіцерів і генералів, врешті-решт, тих же лікарів — у перемозі над фашизмом. З Великого залу консерваторії винесли портрет всесвітньо відомого композитора Мендельсона, хоча він прикрашав зал навіть за двох російських царів, які ніколи не відзначалися особливою любов'ю до своїх єврейських підданих. Піддавалася гонінню літературна творчість Е. Багрицького, В. Гроссмана, М. Свєтлова, Й. Уткіна, Б. Пастернака та багатьох інших. Було заборонено вихід у світ страшної «Чорної книги» про злодіяння фашистських окупантів проти євреїв у роки війни. Закривалися єврейські газети і журнали, театри і видавництва.

Маховик офіційного антисемітизму швидко набирав оберти. Почалися масові арешти діячів єврейської культури. Було ліквідовано і майже повністю репресовано Єврейський антифашистський комітет, а його голову — великого артиста і режисера Соломона Міхоелса — по-звірячому вбито співробітниками держбезпеки. У підвалах Луб'янки загинув цвіт єврейської літератури і мистецтва — Давид, Бергельсон, Іцик, Фефер, Лев Квітко, Перец Маркіш, Венсамін Зускін та інші. Над єврейством СРСР нависла реальна загроза депортації та геноциду, і ланкою в цьому злочинному ланцюзі стала «справа лікарів». Диявольський механізм будь-якого терору втягує в свою орбіту дедалі нові жертви. Тож були заарештовані, крім євреїв, відомі діячі медицини інших національностей: Володимир Зеленін, Володимир Василенко, Борис Преображенський, Михайло Єгоров та інші. Одні з них відмовилися підписувати фальшиві експертні висновки, інші — не приховували свого обурення задуманим кривавим фарсом, треті — своєю інтелігентністю і культурою «не вписувалися» в розтлінне середовище сталінської «вченої еліти» і ставали жертвами доносів та анонімок своїх колег-кар'єристів.

Репресії серед медиків різних національностей були пов'язані з спільним наступом реакції і мракобісся. У республіках СРСР всілякими засобами гнітили і вбивали національну самосвідомість, нищили історичне коріння і народні традиції. В Україні переслідували найкращих літераторів і митців, «вимивали» національний репертуар театрів, прирікали на забуття українську мову.

Нічний візит Мешика

Рівняючись на «старших братів» у Москві, українські органи держбезпеки та їхні партійні покровителі також затіяли власну «справу лікарів». На процесі в Києві головним винуватцем висунули харківського професора Віктора Когана-Ясного — відомого діяча медицини, автора багатьох наукових праць, творця великої школи лікарів-терапевтів й ендокринологів. Саме він першим у нашій країні застосував тоді ще новий препарат —інсулін — для лікування хворих на цукровий діабет і цим врятував життя мільйонів людей.

МДБ звинуватило Когана-Ясного у створенні в Україні терористичної організації з числа медиків — «єврейських буржуазних націоналістів». Допити були густо пересипані брудною лайкою. Оскільки Коган-Ясний категорично відмовився визнати себе винним, слідчі від погроз і лайки перейшли до фізичного знущання, побоїв, цілодобово тримаючи професора в наручниках.

Цікаво, що після розвалу «справи лікарів» у Москві київські чекісти і партійне керівництво ніяк не могло розпрощатися з ідеєю процесу, яка була близькою для їх хворобливого розуму і сповнених злобою сердець. Когана-Ясного випустили з тюрми із великим запізненням. Як згадував сам професор, одного разу вночі в його камеру увійшов сам Мешик. Той самий міністр держбезпеки УРСР, котрого незабаром розстріляли як злочинця разом з Берією. Мешик несподівано обняв Когана-Ясного і з лицемірною радістю повідомив, що, мовляв, трапилася прикра помилка, повів його до себе додому на вечерю і навіть запропонував погостювати в нього. Професор відмовився від такої «честі». І тієї самої ночі машина міністра відвезла вченого додому, до Харкова.

Смерть Сталіна перервала «справу лікарів». Після невеликої розгубленості організатори дикої провокації випустили вчених з тюрем, і ті з них, які вижили, повернулися до своєї роботи. Всім повернули їх чесні імена. Знайшли й «стрілочника» — начальника слідчої частини МДБ СРСР — якогось Рюміна. Його поспіхом судили і розстріляли.

Так закінчилася ганебна «справа лікарів». І хоча відтоді минуло понад 45 років, вона не забута. І закликає до пильності щодо всіх проявів шовінізму і національної нетерпимості, щодо нападків реакції на культуру і науку, на історію, на традиції кожного народу.

Леонід ГІТТИК,
професор, доктор медичних наук.
Луцьк.

У номер

● *Москва*

Дума перемогла: Черномирдін більше не кандидат

Президент РФ Борис Єльцин направив у Держдуму листа з проханням дати згоду на призначення головою уряду Євгена Примакова. Коли верстався номер, ще не було відомо про дату розгляду питання в Думі, однак більшість фракцій уже висловила свою думку. Проти виступає лише фракція ЛДПР. Решта вважають цю кандидатуру найприйнятнішою.

Ухваливши таке рішення, Борис Миколайович, схоже, вирішив навести мости дружби з Держдумою, звідки останнім часом дедалі гучніше чути заклики про імпічмент президента. А ось для Віктора Черномирдіна воно може стати початком кінця політичної кар'єри. Сам Черномирдін заявив, що зняв свою кандидатуру, оскільки не хоче, щоб його персона спричинила розбрат між гілками влади. Мабуть, в історії сучасної Росії Черномирдіну судилося посісти місце найблагороднішого політика.

● *Нью-Йорк*

Навіщо час даремно гаяти?

Рада Безпеки ООН відмовилася від регулярних переглядів режиму санкцій проти Іраку і тим самим дала зрозуміти Багдаду, що найближчим часом їх не буде скасовано.

Обговорення питання про санкції до цього відбувалося кожні два місяці, і щораз Ірак пов'язував з ними сподівання на полегшення чи скасування міжнародної блокади. Однак ухвалила нинішнє рішення Рада Безпеки у зв'язку з тим, що півтора місяця тому іракська влада відмовилася співробітничати з комісією ООН щодо знищення іракської зброї масового ураження та Міжнародним агентством з атомної енергії.

● *Бонн*

Хлопці, живіть дружно!

Індія та Пакистан мають негайно розпочати переговори з проблем ядерного роззброєння. З таким закликом звернувся до Делі й Ісламабада міністр закордонних справ Німеччини Клаус Кінкель. Під час переговорів з президентом Індії Кочерілом Раманом Нараяном, який перебуває в Німеччині з офіційним візитом, Клаус Кінкель підкреслив, що необхідний пошук шляхів зняття напруженості між Делі та Ісламабадом з метою попередження можливих ядерних перегонів у регіоні.

● *Тирана*

Опозицію не залякати

Дві бомби вибухнули в місті Люшня (південна Албанія) за кілька годин до початку маніфестації опозиції. Перший вибух прогримів біля будинку Іліра Бано, депутата парламенту від Демократичної партії, що перебуває в опозиції, і яку очолює колишній президент країни Салі Беріша. Приблизно за дві години друга бомба вибухнула перед міським кінотеатром, у якому мала відбутися маніфестація опозиції. Жоден з вибухів не призвів до людських жертв. Маніфестація пройшла без інцидентів.

Місто Люшня відоме тим, що саме там у лютому минулого року почалися акції протесту проти уряду Демократичної партії, викликані крахом низки фінансових пірамід. Протести охопили більшу частину країни й переросли у справжнє народне повстання: воно призвело до падіння уряду й нових виборів, виграних нинішнім прем'єр-міністром країни соціалістом Фатосом Нано.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Армен ХАНБАБЯН, «Голос України» (з Єревана)

Нафта полюбляє надійні шляхи

Транспортування «чорного золота» можливе лише в умовах мирного розвитку

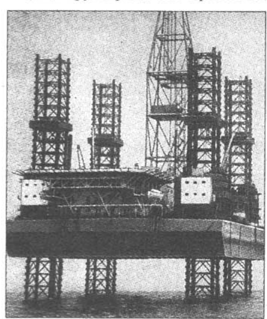
***МІЖНАРОДНА** конференція в Баку, присвячена обговоренню проблеми відродження Великого шовкового шляху, знову актуалізувала питання щодо можливих шляхів і маршрутів транспортування каспійської нафти на Захід. До країн, які претендують на те, щоб майбутні нафтопроводи проходили їх територією (а це — Грузія, Росія, Туреччина і Болгарія), приєдналася також Україна.*

Зацікавленість цих держав у транзиті «чорного золота» Каспію цілком зрозуміла і особливих пояснень не потребує. Перекачування нафти — не лише стабільний доход у твердій валюті, а й нові нафтохімічні виробництва, робочі місця, надійне джерело енергоносіїв.

У тому, щоб майбутні маршрути каспійської нафти доповнювали один одного, у принципі, зацікавлені й споживачі в державах Заходу: альтернативні шляхи є гарантією безперебійного постачання. Проблема, однак, сьогодні полягає аж ніяк не в тому, який із шляхів є найвигіднішим, і навіть не в тому, коли розпочнеться будівництво нафтопроводів. Питання постає інакше: а чи можливо в існуючій геополітичній ситуації подібне будівництво як таке?

Чимало вірменських політологів схильні вважати, що будь-які розмови на цю тему сьогодні можуть мати лише теоретичний характер. Бо реальний бізнес на каспійській нафті стане можливий лише по тому, як будуть мирно розв'язані палаючі у Закавказзі і на Північному Кавказі конфлікти, і насамперед — конфлікт навколо Нагірного Карабаху.

Одного погляду на карту регіону достатньо, щоб переконатися в обгрунтованості такої думки. Західний маршрут перекачування нафти означає, що трубопровід має пройти від

бакинських нафтопромислів до терміналів грузинських портів Батумі та Поті. Траса пролягає у безпосередній близькості від лінії карабаського фронту і вірмено-азербайджанського кордону і в разі відновлення воєнних дій має вигляд більш ніж вразливий. Та й територією Грузії вона має пройти через Джавахетію — край, геть заселений вірменами, обстановка в якому останнім часом також має тенденцію до ускладнення.

Нічим щодо цього не кращий і північний маршрут — через Дагестан та Чечню. Тут до того, як розпочати щось будувати, також необхідно розв'язати цілий комплекс політичних проблем.

Між іншим, найвигідніший з економічної точки зору маршрут для бакинської нафти проходить через... Вірменію. Сьогодні його прокладання вважають фантастикою. А тим часом вірменський прем'єр-міністр А. Дарбінян узяв участь у бакинській конференції, а офіційний Єреван постійно заявляє, що готовий пристати до реалізації всіх регіональних транспортно-енергетичних програм.

Отже, Азербайджан сподівається розв'язати карабаську кризу на свою користь, спираючися на багатство надр Каспію, а Вірменія і Карабах упевнені, що досягнуть успіху завдяки ключовому геостратегічному положенню. А нафта продовжує перебувати на дні морському і залишиться там, доки політики і народи не дійдуть гідного компромісу. Можна лише сподіватися, що усвідомлення очевидного зиску, пов'язаного з експлуатацією родовищ каспійського «чорного золота», певною мірою допоможе активізувати переговорний процес і знайти згодом підходи, що задовольнять вимоги всіх сторін протистояння.

Кожен посол бажає знати...

***УКРАЇНСЬКИЙ** Трейд-клуб засновано шість років тому торгово-економічними радниками посольств країн, акредитованих в Україні, за сприяння Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі. Це неприбуткова громадська організація, мета якої — спілкування іноземних дипломатів та відповідальних працівників органів державного управління України, представників ділових кіл. І жодної комерції.*

Про діяльність клубу кореспонденту «Голосу України» розповів заступник начальника управління зарубіжних установ Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі — відповідальний секретар клубу Валерій БАЛЯСНИЙ.

— Членами клубу можуть стати тільки дипломати?

— Не тільки. Ними можуть бути співробітники дипломатичних представництв, які займаються торгово-економічними питаннями. Його членами є також кілька представництв іноземних компаній та українських суб'єктів підприємницької діяльності, які допомагали у становленні клубу.

— У який спосіб дипломати одержують інформацію та вивчають ринок України?

— Шість разів на рік ми виїжджаємо в регіони, а взимку зустрічаємось у Києві. Побували практично в усіх областях України. У жовтні відвідаємо Рівне, де відкриється нова ювелірна фабрика «Укрбурштин».

Кожна область, яка запрошує в гості членів Трейд-клубу, має підготувати інформаційні довідники англійською та російською мовами, перелік підприємств, інвестиційні проекти, індикативні списки товарів, надати обгрунтовані бізнес-плани. Під час таких виїздів проводяться засідання «круглого столу». Підприємці, спілкуючись з дипломатами, мають змогу показати, на що вони здатні, зацікавити проектом, довести конкурентоспроможність своїх товарів.

Такі зустрічі сприяють створенню позитивного іміджу України, допомагають отримати змістовну інформацію щодо стану економічної ситуації.

Нині розробляємо проект створення центру розвитку малого та середнього бізнесу за інформаційної підтримки Трейд-клубу. Це має бути постійно діючий клуб, метою якого буде надання практичної допомоги підприємцям на етапі становлення, пошук ділових партнерів в українському та іноземному бізнесі.

— А просто подивитися Україну члени клубу мають можливість?

— Звичайно. В кожній області обов'язково знайомимося з визначними місцями. Торік відпочивали на озері Світязь, побували на острові Хортиця, в маєтку Карпенка-Карого на хуторі Надія, в меморіальному будинку Сергія Корольова в Житомирі, на Чернечій горі в Каневі.

— Яке досягнення Трейд-клубу ви вважаєте найбільшим?

— Коли ми починали, то членами клубу були представники 19 країн, нині вже 60. Дипломати повірили у перспективність співпраці.

Юлія ПОТАПЕНКО.

Пасивний член НАТО на півночі Європи

***У КУЛЬМІНАЦІЙНИЙ** момент Карибської кризи 1962 року саме розвідслужби нейтральної Швеції змогли інформувати США про те, що радянські кораблі, котрі прямували до Куби, повернули назад...*

Про це пише шведська газета «Свенска дагбладет» з посиланням на розсекречені недавно документи, які ще 1992 року було представлено національній Комісії з розгляду політики нейтралітету. З цих паперів неспростовно випливає, що всі заяви керівних політиків Швеції щодо непорушного дотримання країною курсу свободи від будь-яких союзів носили доволі лицемірний характер. Адже насправді шведське політичне та військове керівництво підтримувало найтісніші контакти з лідерами країн НАТО й США як основної сили альянсу.

Прихований союз Швеції й США, за словами газети, полягав у існуванні низки угод, що стосувалися американських систем зброї. Водночас створювалося «взаєморозуміння» між провідними фігурами двох країн. Зближення здійснювалося з 1953 року і відбувалося не напряму, а за посередництва сусідньої Норвегії, що давало змогу уряду Швеції заявити: «У нас немає жодних контактів з НАТО».

Проте особисті контакти були досить важливі. Міністр оборони Свен Андерсон та головком збройних сил Торстен Рапп в період Карибської кризи направили до США одного з керівників оперативного управління шведського штабу оборони. Швеція виконувала роль свого роду «розвідувальної платформи» західних країн, звідки здійснювався збір даних про радянський флот, авіацію та навчання, що проводились.

Пентагон схвалив поставки Швеції найсучасніших видів зброї, віддавши їй цілковиту перевагу перед деякими союзниками по НАТО. І навіть на початку 70 років, у період «глибоко заморожених» шведсько-американських відносин, коли посла США в Швеції було відкликано додому для проведення консультацій через різку критику, висловлену тодішнім міністром шведського уряду Улофом Пальме з приводу в'єтнамської війни, Швеція отримала ручні гранатомети «Ред ай» та ліцензію на виробництво двигуна для винищувачів «Вігген».

Ще 1951 року, бувши головкомом сил НАТО, майбутній президент США Дуайт Ейзенхауер був ознайомлений зі шведським оборонним планом, а сама Швеція розглядалася «як ключ до оборони країн НАТО — Норвегії та Данії». У 1952 році тодішній шведський прем'єр-міністр Таге Ерландер заклав під час візиту до США «основи для розвідувального та військово-технічного співробітництва» між двома країнами.

«Я не вважаю, що ми маємо нейтральну Швецію», — відверто заявив міністр оборони США Каспар Уайнбергер напередодні візиту в Швецію в 1981 році.

Знаменно, що один представник нинішнього уряду США, який побажав залишитися невідомим, заявив кореспондентові «Свенска дагбладет», що Швеція протягом довгих десятиліть є мовчазним «пасивним членом» НАТО...

m²
Messe Düsseldorf International GmbH
тел.: (044) 246-8313,
факс: (044) 246-8314

КИЇВ, НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИСТАВКОВИЙ ЦЕНТР УКРАЇНИ
павільйон № 12

Виставки працюють з 10.00 до 18.00

3-тя міжнародна спеціалізована виставка. Машини, обладнання та технології для виробництва хімічних препаратів.

ХІМУКРАЇНА-98

21-24 вересня 1998 р.

МАШЛЕГПРОМ-98

3-тя міжнародна спеціалізована виставка. Текстильні машини, машини та обладнання для легкої промисловості, виробництва взуття, обробки шкіри.

Для фахівців-відвідувачів - безкоштовний проїзд від Палацу спорту до НВЦУ.

ОРГАНІЗАТОРИ ВИСТАВОК:
Мессе Дюссельдорф Інтернаціональ ГмбХ,
Національний виставковий центр України

Открытое акционерное общество «Кременчугский мясокомбинат»

объявляет о проведении общего собрания акционеров, которое состоится **27 октября 1998 г.** по адресу: **Полтавская обл., г. Кременчуг, ул. 60 лет Октября, зал Дворца КрАЗ, в 13 часов.**

Регистрация акционеров и их представителей осуществляется в день проведения собрания с 10.00 до 12.30.

Для регистрации необходимо иметь:
— паспорт,
— поручение на право участия в собрании (для представителей акционеров).

Повестка дня:
1. Изменение уставного фонда предприятия. Внесение изменений в учредительные документы.
2. Выборы председателя правления.
3. Довыборы членов наблюдательного совета.
4. Перевыборы ревизионной комиссии.

Информацию о проведении собрания можно получить по телефону 7-22-21.

Правление ОАО.

ВАТ «СКТБ «Елемент»

Повідомляє про проведення перших загальних зборів акціонерів, які відбудуться **5 листопада 1998 року о 12.00 за адресою:**
270104, м. Одеса, пр-т Ак. Глушка, 29

Порядок денний:
1. Звіт правління про результати фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства за минулий рік. Основні напрями діяльності підприємства на наступний рік, затвердження річного звіту та балансу.
2. Звіт ревізійної комісії про результати перевірки фінансово-господарської діяльності правління акціонерного товариства за звітний період та головного бухгалтера.
3. Звіт спостережної ради.
4. Про порядок розподілу прибутку за минулий рік та заходи щодо погашення боргових зобов'язань товариства.
5. Про внесення змін і доповнень до статуту акціонерного товариства.
6. Затвердження внутрішніх нормативних документів акціонерного товариства.
7. Обрання органів управління і контролю:
- спостережної ради;
- голови правління;
- ревізійної комісії.
8. Прийняття рішення про розподіл прибутку та нарахування дивідендів.
9. Визначення стратегії розвитку та основних напрямів діяльності товариства.
10. Прийняття рішення про форму випуску цінних паперів.

Реєстрація акціонерів 5 листопада 1998 року з 10.00 до 12.00 за адресою: 270104, м. Одеса, пр-т Ак. Глушка, 29.

Акціонери повинні мати при собі паспорт, для представників акціонерів довіреність та паспорт.
Довідки за телефоном: (0482) 47-02-23.

Правління ВАТ «СКТБ» «Елемент».

Реклама в газеті «Голос України». Телефон 441-89-34. Факс 449-85-62.

Такою подякою починаються тисячі листів від наших випускників, котрі написавши нам за адресою: **310001, г. Харків, пр. Московський, 138-а, 25600475, Харківський Фінансово-Економічний Інститут** за чотири місяці заочно здобули **професію бухгалтера**, працевлаштувались, а також змінили на краще свою долю.

СПАСИБІ РІДНОМУ ІНСТИТУТУ!

Ліцензія Мін. освіти № 214974 від 20.05.97

ЗАО «Укропткульттовары»

сообщает,

что **3 ноября 1998 г.** в 10.00 в здании по адресу **г. Одесса, ул. Балковская, 4** состоится общее собрание акционеров.

Регистрация акционеров проводится с 8.30 до 9.30.

Повестка дня:
1. Утверждение новой редакции Устава и Учредительного договора.
2. Распределение акций.
3. Переизбрание Совета акционерного общества.
4. Переизбрание ревизионной комиссии.

Правление.

Арбитражный суд Запорожской области (330001, г. Запорожье, ул. Шаумяна, 4) завел дело №5/2/586 от 23.07.98г. о банкротстве Акционерного общества закрытого типа «Запорожтрубопторг» (330035, г. Запорожье, ул. Сталеваров 19).

ПРЕТЕНЗИИ КРЕДИТОРОВ ПРИНИМАЮТСЯ НА ПРОТЯЖЕНИИ МЕСЯЦА СО ДНЯ ОПУБЛИКОВАНИЯ ОБЪЯВЛЕНИЯ.

Нові курси! Робота з Windows 95

ЗАВЖДИ ВИБИРАЙТЕ ТІЛЬКИ ТЕ, ЩО ВАМ ПО ДУШІ!

■ **Ви завжди мріяли вивчити іноземну мову?**

На своїх курсах ЄШКО пропонує вивчити **основні європейські мови** за оригінальною методикою, заснованою на 50-річному досвіді вивчення мов у країнах Західної Європи.

■ **Ви хочете освоїти нову спеціальність або організувати своє діло?**

Професійні курси ЄШКО дадуть Вам знання за спеціальностями, які користуються великим попитом на ринку праці.

■ **Вам подобається з користю проводити вільний час?**

Хобі - курси ЄШКО - це спосіб урізноманітнити своє дозвілля і відкрити для себе нові можливості.

У місячну вартість навчання входить вартість аудіокасет і поштових відправлень. Оплата проводиться на основі рахунка Школи в гривнях за курсом НБУ на момент виставлення рахунка. Матеріали курсів друкуються російською мовою.

10% ЗНИЖКА! за умови покупки одразу всього курсу

ЄШКО - це найбільша школа кореспондентської (заочної) освіти в Європі. Навчання в ЄШКО базується на природному способі засвоєння знань.

ЄШКО пропонує:
- **навчання дома** в комфортній обстановці;
- отримання учбових матеріалів **рекомендованою кореспонденцією;**
- самостійний **вибір темпу** занять;
- опіку **особистого викладача;**
- **безкоштовні** інформаційні **"Журнали ЄШКО"** і **"Кур'єр ЄШКО"**;
- навчальну, художню літературу, словники та інші корисні товари для навчання за системою **"ТОВАРИ-ПОШТОЮ"** для наших студентів.

Отримай Свідоцтво ЄШКО і відкрий у своєму житті нові можливості!

Ліцензія № 21002203

Інформаційна служба ЄШКО працює для Вас с 8:30 до 21:00
(0572)20-61-31

ЄВРОПЕЙСЬКА ШКОЛА КОРЕСПОНДЕНТСЬКОЇ ОСВІТИ
ЄШКО
НАЙПЕРША НАЙКРАЩА НАЙБІЛЬША

Рекомендовано Міністерством освіти України

КОМП'ЮТЕРНІ КУРСИ	ціна за місяць	строк навчання
Комп'ютерна азбука	7,0$	12 міс.
Путівник по Internet ➤ НОВИЙ!	7,5$	7 міс.
Робота з Windows 95 ➤ НОВИЙ!	7,5$	7 міс.
ПРОФЕСІЙНІ КУРСИ	**ціна за місяць**	**строк навчання**
Основи бухгалтерського обліку	7,0$	12 міс.
Секретар-референт	6,5$	12 міс.
Основи менеджменту	7,3$	12 міс.
Маркетинг	7,3$	12 міс.
ХОБІ-КУРСИ	**ціна за місяць**	**строк навчання**
Курс крою та шиття	5,5$	12 міс.
Астрологія	5,5$	12 міс.
Курс косметики	5,5$	12 міс.
Секрети сучасної кухні ➤ НОВИЙ!	5,5$	12 міс.
МОВНІ КУРСИ	**ціна за місяць**	**строк навчання**
CD-ROM курс Англійська для дітей (1-й рівень), ціна 10$		
Англійська для початківців	6,0$	16 міс.
Англійська для початківців "плюс"	6,0$	24 міс.
Англійська для середнього рівня	6,5$	16 міс.
Англійська для середнього рівня "плюс"	6,5$	24 міс.
Англійська для вищого рівня	6,5$	16 міс.
Ділова англійська ➤ НОВИЙ!	7,0$	7 міс.

МОВНІ КУРСИ	ціна за місяць	строк навчання
Англійська для дітей	6,5$	9 міс.
Англійська для дітей II	6,5$	9 міс.
Англійська для дітей III	6,5$	9 міс.
Англійська для дітей IV ➤ НОВИЙ!	6,5$	9 міс.
Німецька для дітей ➤ НОВИЙ!	6,5$	9 міс.
Німецька для початківців	8,0$	16 міс.
Німецька для початківців "плюс"	6,0$	24 міс.
Німецька для середнього рівня	6,5$	16 міс.
Німецька для середнього рівня "плюс"	6,5$	24 міс.
Німецька для вищого рівня	6,5$	16 міс.
Ділова німецька ➤ НОВИЙ!	7,0$	7 міс.
Французька для початківців	6,0$	16 міс.
Французька для початківців "плюс"	6,0$	24 міс.
Французька для середнього рівня	6,5$	16 міс.
Італійська для початківців	6,0$	16 міс.
Італійська для початківців "плюс"	6,0$	24 міс.
Італійська для середнього рівня	6,5$	16 міс.
Іспанська для початківців	6,0$	16 міс.

КУПОН НА БЕЗКОШТОВНИЙ ПРОБНИЙ УРОК

вкажіть назву курсу
індекс — місто (село)
область
вулиця, № будинку і квартири
код міста, телефон
ім'я, прізвище

6364DI

Щоб одержати БЕЗКОШТОВНО пробний урок обраного Вами курсу, заповніть купон і вишліть на адресу:
310022, Харків, а/с 248 ЄШКО

Портрет

Чому мовчали пензлі

БУВАЄ ж таке! Щойно чернігівському художникові Андрію Микитовичу Мордовцю виповнилося 80, має він 65 літ творчого стажу, а головні свої твори, по суті, написав нещодавно, за якихось 3—6 років...

Саме вони зібрали у художньому музеї чимало прискіпливих поціновувачів творчості майстрів пензля. Мистецтвознавець з Києва Станіслав Бушак відзначив глибину і цілісність образного світу робіт «Останній кошовий», «Батуринська трагедія», «1933-й. Автопортрет», «Леонід Глібов» та інших. У них — і дума автора про болюче сьогодення, і новітнє прочитання історії України, і променіюча теплота, значимість кожного мазка, штриха.

— Я радий, що настав час, коли можу вільно малювати те, що бажаю, що мене хвилює, — зізнався автор. Дивовижний спокій краси Придесення, Карпат постає з його мальовничих картин. Ніжні, затишні фарби. Калейдоскоп світлих, приємних краєвидів. Таке враження, ніби після фронтових буднів, закінчення Інституту живопису, скульптури та архітектури імені І. Рєпіна у Ленінграді у художника не одне десятиріччя відпочивали душа та серце...

Але це було не так. Хоча познайомилися з Андрієм Микитовичем тільки тепер, після зустрічі несподівано згадав про запис 1994 року, зроблений мною в облархіві з розсекреченої теки документів за 1961 рік:

«В Управление КГБ поступили данные о том, что художники Черниговского областного отделения художников — Мордовец Андрей Никитович, 1918 года рождения, Карпенко Алексей Иванович, 1920 года рождения, Кошель Николай Яковлевич, 1925 г. р., все беспартийные, в кругу своих сослуживцев высказывают антисоветские измышления в отношении ряда вопросов, касающихся проводимой политики Коммунистической партии и Советского правительства...» Переглянувши ці рядки, я збагнув, чому «мовчала» думка художника та не був достатньо реалізований його потужний творчий потенціал. Тепер майстер поспішає подарувати людям те, чого раніше не міг.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігів.

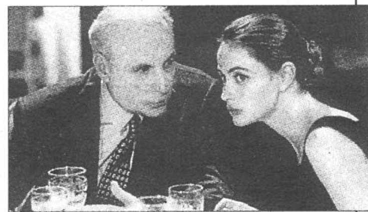
На знімках: Андрій Мордовець та його картина «1933-й. Автопортрет».

Десята муза

Сім миттєвостей французької недоторканності

Протягом чотирьох вересневих днів у столичному Будинку кіно — аншлаги. Нещодавно тут завершився чудовий кінопоказ, зорганізований Посольством Франції та Французьким культурним центром з нагоди державного візиту в Україну Президента Французької Республіки Жака Ширака. Але, щиро кажучи, офіційний присмак цієї данини чемності розтанув у невимушеній атмосфері захоплення гарним кіно, заради якого не шкода висидіти кілька годин на східцях чи простовбичити десь у проході.

Як відомо, Франція донині є чи не єдиною країною, що дбає про незаплямованість своєї кінотрадиції і залишається непідвладною різним «голлівудським» впливам. Отже, сім фільмів — «Нахаба Бомарше» Едуардо Моліnаро, «Фред» П'єра Жолів'є, «Лаври пана Шотца» Клода Піното, «Сімейна схожість» Седріка Клапіша, «Гусар на даху» Жана-Поля Раппно, «Неллі та пан Арно» Клода Соте та «Моя улюблена пора року» Андре Тешине — це сім миттєвостей автентичної Франції. А кінопоказ, складений зі стрічок останніх років, запропонував широкий спектр сучасного кіно: від історичного фільму до комедії моралі.

Анастасія ПЕРЕПЕЛИЦЯ.

Легенди

Роялю Івасюка повернули голос

Старенький рояль, за яким свого часу творив пісні Володимир Івасюк, після тривалих і необережних перевезень «втратив голос». Та ось улюбленому інструментові пісняра подарували друге життя. Рояль знову зазвучав на повну силу завдяки відомому на Буковині та за її межами майстру Володимиру Солодюку, повідомляє ДІНАУ.

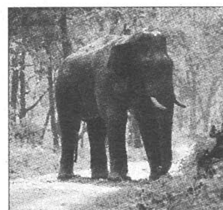
Протягом кількох тижнів він лагодив інструмент, власноруч виготовляв «дзвіночки», «лікував» клавіші, реставрував корпус і, зрештою, повернув роялю його первісний вигляд і звучання. Тепер відвідувачі Чернівецького музею Володимира Івасюка не лише знайомляться з віхами життя і творчості митця, а й із задоволенням слухають «Червону руту», «Водограй», «Баладу про мальви», що линуть з рояля, під акомпанемент якого й народилися ці незабутні мелодії.

Ми з тобою однієї крові

Zoo-хащі

П'янкий поклик предків, гарячий приплив невідомої енергії, невгамовне бажання гострих почуттів... Певно кожний, хто зачитувався безсмертним твором Кіплінга, мріяв хоч на трохи зануритися в карколомні пригоди вихованця джунглів Маугли. Та до Індії далеко, і джунглі, що не кажіть, не краще місце для прогулянки. Утім, відчути терпкий подих підступних індійських хащ і торкнутися, у прямому розумінні, величного персонажу — справжнього індійського слона — можна вже сьогодні. Київський державний цирк дарує таку нагоду усім своїм глядачам. Циркова програма «Великий європейський цирк» відкриває новий сезон. На арені працюватимуть лауреати міжнародних конкурсів та володарі золотих і срібних медалей фестивалів циркового мистецтва: акробати, еквілібристи, жонглери... Свою вправність й унікальні здібності продемонструють індійські слони, ведмеді, мавпи, леопарди, сіамські коти та «летючі» фокстер'єри. Щодо гострих почуттів, то розумні й добродушні родичі могутнього Хатхі готові сфотографуватися на пам'ять з кожним, хто прошепоче їм на вушко магнетичний пароль далеких джунглів.

Аліса РОМАНОВА.

Афіша вихідних днів

● *Київ*

Національний академічний драматичний театр імені І. Франка: субота — комедія «плаща і шпаги» на 2 дії «З коханням не жартують» Педро Кальдерона.

Театр драми і комедії на Лівому березі: субота — прем'єра «Венеціанський мавр» за В. Шекспіром; неділя — Н. Макіавеллі «Комедія про принади гріха».

Галерея «Дім Миколи»: виставка «Японська керамічна скультура».

Міжнародний центр культури і мистецтв (Жовтневий палац): неділя — концерт Вахтанга Кікабідзе.

● *Одеса*

Академічний театр опери і балету: субота — опера «Євгеній Онєгін» П. Чайковського (о 19-й год.); неділя — музична казка «Білосніжка та сім гномів» Е. Колмановського (о 12-й год.), «Штраус-бал» за творами Й. Штрауса (о 18-й год.).

Театр музичної комедії ім. М.Водяного: субота —гастролі МХАТу: «Ігри жінок» К. Зануссі; неділя — виступ групи «Іванушки Інтернешнл» (о 18-й год.).

Про те, що було і буде

Сторінками кольорового дитинства

У видавництві «Веселка» відкрилася виставка книжкової графіки «Дороги до Гірського Тікича», присвячена 60-річчю заслуженого художника України Миколи Пшінки. Усе своє життя митець присвятив дитячій книзі, найвдячнішим читачам — дітям. З допомогою красивої книжки художник прагне виховувати в юних естетичні смаки, любов до української культури, до рідної землі.

Фестиваль вінценосної прими

Ювілей прославленої актриси Наталії Ужвій широко відзначають мешканці волинського містечка Любомля, де сто років тому народилася поетеса української сцени. Нині тут проходить кінофестиваль фільмів з участю талановитої актриси. У його програмі — і незабутня кінострічка «Райдуга». За роль селянки у цьому фільмі Наталя Ужвій була удостоєна Державної премії, а також нагороди американської Академії мистецтв — премії Оскара.

По той бік живопису

Виставка книг і графічних робіт відомого дадаїста та сюрреаліста Макса Ернста мала великий успіх у столиці. Наступне знайомство з творчістю художника триватиме протягом трьох тижнів у Харківському художньому музеї. Відтак тепер і харків'янам пощастить зазирнути «по той бік живопису» — власне, цей вислів, перефразований з Ніцше, Макс Ернст узяв за свій девіз. Кажуть, так він віднайшов чарівну формулу того, що вабить нас до його безмежної спадщини.

Пісня Еллади в приазовських степах

Вперше на Донеччині проходять Дні грецької культури. Акція взяла початок у Маріуполі не випадково: саме в цьому місті проживає найбільша в Україні грецька діаспора. Цими ж днями фінішує обласний фестиваль «Мега юрти», присвячений 220-річчю переселення греків з Криму до Приазов'я. Протягом десяти днів глядачі зможуть побувати на виставах і концертах за участю акторів і музикантів із стародавньої землі, у тому числі уславленого Державного оркестру грецької музики і популярної співачки Димитри Галані. У найбільших музеях Донеччини розгорнуто тематичні експозиції. А найкращі грецькі кухарі обіцяють вразити мистецтвом приготування національних страв.

Ліна КУЩ.
Донецьк.

Погода

12—14 вересня в Україні, окрім сходу, короткочасні дощі, грози. Вітер східний з переходом на південно-західний, 5—10 метрів за секунду. Температура вночі 5—11, на півдні та заході до 15, вдень 20—25 градусів тепла.

На Київщині без опадів. Температура вночі 5—11, вдень 20—25, у неділю — до 27 градусів тепла. 14 вересня місцями короткочасні дощі.

Український гідрометцентр.

Голос України

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс—224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: sekret@golos.relc.com

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 200421.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
Зам. 0311174.
1 2 3 4 5 6   8 9 0